

ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΖΗΤΗΜΑ

ΟΜΑΔΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΛΕΥΚΟΣΙΑΣ

ΜΑΗΣ '81

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Να μας λοιπόν. Για μια ακόμη φορά ερχόμαστε σαν "Ομάδα Γυναικών" να δώσουμε μια γραπτή έκφραση σε μερικά από τα πράγματα που λέμε και προσπαθούμε να κάνουμε γύρω από τα προβλήματα μας σαν γυναίκες σε αυτή την κοινωνία. Κι αυτά τα κείμενα εντάσσονται μέσα στα πλαίσια της προσπάθειας μας για συνειδητοποίηση, πάλη και γενικά προώθηση του γυναικείου ζητήματος.

Κι αυτή τη φορά θα μιλήσουμε για μικρά και μεγάλα πράγματα που συνθέτουν τελικά αυτό που λέγεται γυναικείο ζήτημα. Μιλάμε με κείμενα, αναλύσεις, παρουσιάσεις ταινιών και βιβλίων που έχουν σχέση με γυναίκες, με ποιήματα ακόμη και σταυρόλεξα. Μια δουλειά που είναι λίγο ή πολύ αποτέλεσμα της συλλογικής μας προσπάθειας.

Ξέρουμε πως παρ' όλα όσα λέμε υπάρχουν πολλές ελλείψεις στη δουλειά μας. Υπάρχουν βασικά ζητήματα που δεν θίγονται σφαιρικά ή δεν θίγονται καν. Έχουμε υπόψη μας όλες αυτές τις αδυναμίες γιατί έχουμε και υπόψη μας και τα πλαίσια των δυνατοτήτων μας. Παρ' όλα αυτά όμως δεν παύουμε νάμαστε αισιόδοξες.

Βλέπουμε σε αυτή μας την προσπάθεια να υπάρχει συνέχεια. (Ήδη αυτό που κάνουμε τώρα είναι συνέχεια κάποιας προηγούμενης μας δουλειάς που είχαν 1. "Εμείς οι γυναίκες, ανισότητα στη δουλειά, καταπίεση στο σπίτι", 2. "Εμείς οι γυναίκες", οικονομική ανισότητα μέρος της κοινωνικής μας καταπίεσης" και 3. "Κείμενα για το γυναικείο ζήτημα".)

Είμαστε σίγουρες πως η συνέχεια θα είναι καλύτερη. Βλέπουμε γύρω μας εκτός από τα προβλήματα να υπάρχει ένας κόσμος (άντρες και γυναίκες) που βλέπουν αυτά τα προβλήματα. Πολλές είναι οι γυναίκες που σιγά σιγά απορρίπτουν αξίες και θεσμούς που συνθέτουν την καταπίεση μας. Μαζί με την απόρριψη μπαίνει και η ανάγκη για πάλη ενάντια σε αυτή την καταπίεση και την εκμετάλλευση.

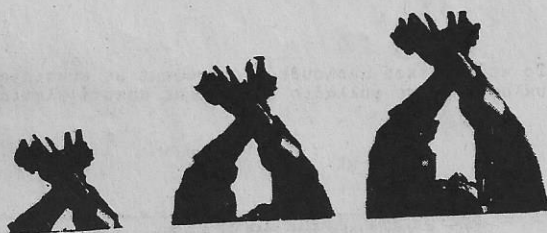
Πέρα από τα βήματα που μπορεί να κάνουμε σε ένα προσωπικό επίπεδο πιστεύουμε πως επιταχτική είναι και η ανάγκη για συλλογική πάλη κι όσο το δυνατό περισσότερη μαζικοποίηση αυτής της πάλης γιατί ακριβώς τα προβλήματα μας είναι μαζικά και κοινωνικά. Μια πάλη για βελτίωση της ζωής μας σε αυτή την κοινωνία αλλά και μια πάλη που θα συνεισφέρει και στον γενικότερο αγώνα για κοινωνική αλλαγή. Γιατί μόνο μια άλλη κοινωνία βασισμένη στην ισότητα θα μπορέσει να δημιουργήσει τις βάσεις για τη χειραφέτηση μας σαν γυναίκες και γενικά τη χειραφέτηση όλων των εργαζομένων και καταπιεσμένων, και μια ζωή ανθρώπινη.

Ελπίζουμε με αυτή τη δουλειά μας να μπορέσουμε ναρθούμε σε επαφή με ολόκληρο τον κόσμο και ειδικά τις γυναίκες που προβληματίζονται γύρω από όλα αυτά τα προβλήματα. Για να μπορέσουμε να λειτουργήσουμε μαζί και να παλέψουμε μαζί.

Για περισσότερη επαφή γράψτε μας,

ΑΚΑΜΑΝΤΟΣ 20
ΔΙΑΜ. 102
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΟΜΑΔΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΖΗΤΗΜΑ ΚΑΙ Η ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

Μέσα στη κοινωνία που ζούμε εμάς σαν γυναίκες μας βαρύνουν διπλά προβλήματα. Μας θεωρούν ανθρώπους δεύτερης κατηγορίας. Έτσι έχουμε να αντιμετωπίσουμε και ειδικά προβλήματα πέρα από τα γενικά προβλήματα μιας κοινωνίας απάνθρωπης που θέλει τους ανθρώπους απλές μηχανές παραγωγής.

Αυτή η διάκριση ανάμεσα στα δύο φύλα που είναι γέννημα των ταξικά διαρθρωμένων κοινωνιών υπάρχει και διαιωνίζεται για να εξυπηρετά τα συμφέροντα των εργοδοτών κι όλων όσων έχουν την εξουσία στα χέρια τους.

Το κοινωνικό σύστημα για να διατηρήσει τις αξίες του καλλιεργεί το μύθο της γυναικείας κατωτερότητας σε αντίθεση με το μύθο της αντρικής ανωτερότητας. Με αυτό το τρόπο του "διαιρεί και βασίλευε" χρησιμοποιεί όλα τα μέσα για να μας χωρίσει σε δύο μεγάλες "ομάδες" επιβάλλοντας στη κάθε μια ξεχωριστούς ρόλους. Με αυτό το τρόπο επιδιώκει να μεταθέσει το πρόβλημα από αντίθεση αστικής και εργατικής τάξης σε αντίθεση ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες.

Και πολλές φορές τα καταφέρνει. Αναθέτοντας στον άντρα το ρόλο του "κυρίαρχου - εξουσιαστή" είναι φυσικό να παρουσιάζεται όχι μόνο ο εκφραστής αλλά και ο αίτιος της δικής μας καταπίεσης.

Γι αυτό λοιπόν παρ'όλο που

θα παλεύουμε ενάντια διάκριση σε βάρος μας από όποιον και να προέρχεται έχουμε πάντοτε συνείδηση πως η ρίζα των προβλημάτων μας βρίσκεται στη βάση της κοινωνίας που ζούμε. Και πως και οι άντρες καταπιέζονται, όχι βέβαια στον ίδιο βαθμό όπως εμείς. Γι αυτόν ακριβώς το λόγο όταν μιλάμε για ισότητα δεν μιλάμε για ισότητα στη καταπίεση. Λόγου χάρι δεν θα θέλαμε καθόλου το "δικαιώμα" του να πηγαίνουμε στο στρατό. Αυτό είναι κάτι που καταπίεζει και τους άντρες. Έτσι πέρα από τους γυναικείους μας αγώνες παλεύουμε και μαζί με όλους τους άλλους εργαζόμενους και καταπιεσμένους για μια κοινωνική αλλαγή όπου θα μπορούμε να μιλούμε πραγματικά για ισότητα.

Όμως πέρα απ' αυτό πιστεύουμε και στην αυτονομία του γυναικείου κινήματος επειδή αντιμετωπίζουμε και ειδικά προβλήματα που η δημιουργία τους στη ριχτήμη πάνω στη γυναικεία μας φύση.

Η εκμετάλευση και η καταπίεση της γυναίκας εκφράζεται σε κάθε τόμια της ζωής μας. Έτσι η κάθε μια από μας νιώθοντας τα προβλήματα να μας πιέζουν ασφυκτικά βρεθήκαμε σε αυτή την ομάδα.

Μέσα από αυτή η κάθε μια ξεχωριστά κι όλες μαζί βοηθάμε στη παρα πέρα συνειδητοποίηση μας και την αποδέσμευση μας α-

πο αναχρονιστικούς δεσμούς και προκαταλήψεις..

Νιώθουμε όμως την αναγκαιότητα να επικοινωνήσουμε και να ελθουμε σε επαφή και με τις υπόλοιπες γυναίκες.

Προσπάθεια μας είναι να συνειδητοποιήσει όσο το δυνατό περισσότερος κόσμος την ύπαρξη του γυναικείου προβλήματος. Επίσης παράλληλα να ενδυναμωθεί η πάλη ενάντια στην ιδεολογία που μας καταπιέζει η κάθε μια στο δικό της χώρο. Είτε μεσα στην οικογένεια με την άρνηση του παραδοσιακού μας ρόλου, είτε μέσα από τις προσωπικές μας σχέσεις για την αναγνώριση και σεβασμό μιας ανεξάρτητης δικής μας προσωπικότητας. Επίσης πάλι μέσα από τις συνεχνίες μαζί με άλλους συναδέλφους μας για επίλυση των προβλημάτων μας στους χώρους δουλειάς.

Παράλληλα όμως βλέπουμε την αναγκαιότητα για μια συλλογική αντιμετώπιση του προβλήματος. Γι αυτό απώτερη μας προσπάθεια είναι και η συσπείρωση κι οργάνωση όσο το δυνατό μεγαλύτερου αριθμού γυναικών σε ένα αυτόνομο γυναικείο κίνημα.

Ένα κίνημα που θα μπορεί να αγκαλιάσει όλες τις καταπιεσμένες και εκμεταλευόμενες γυναίκες που θα θέλουν να παλέψουν ενάντια σε αυτή την κοινωνική εκμετάλευση και καταπίεση. Γυναίκες που θα παλεύουν για καλύτερες συνθήκες σήμερα αλλά και με τη προοπτική ενός ανθρώπινου αύριου.

ΓΙΑ ΤΙΣ 8 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Το κείμενο που ακολουθεί το γράψαμε με ευκαιρία τις 8 Μαρτη. Κυκλοφόρησε σε φυλλάδιο και δόθηκε αρκετά πλατιά.

Στις 8 του Μάρτη του 1858 οι εργάτριες της βιομηχανίας ένδυσης στην Ν. Υόρκη της Αμερικής κατέβηκαν σε διαδήλωση διαμαρτυρίας για τις άθλιες συνθήκες δουλειάς.

Το 1910 σε συνέδριο προοδευτικών γυναικών στην Κοπεγχάγη η 8 του Μάρτη καθιερώθηκε σαν μέρα της γυναίκας, μέρα πάλης για μια καλύτερη ζωή.

8 του Μάρτη. Μέρα της γυναίκας μας λένε. Για άλλη μια φορά οι διάφοροι ειδικοί θα μας πούν για το πόσο σημαντική είναι η προσφορά μας στην κοινωνία. Ακόμα για το πόσο μας εκτιμούν γι' αυτή την προσφορά μας.

Όμως εμείς οι γυναίκες, οι εργαζόμενες, οι αγρότισσες, οι νοικοκυρές και γενικά, όλες οι γυναίκες των φτωχότερων στρωμάτων της κοινωνίας ξέρουμε ότι για άλλη μια φορά μας λένε ψέματα και παραμύθια.

Το ξέρουμε αυτό γιατί τίποτε μας στην ζωή μας δεν αλλάζει ουσιαστικά προς το καλύτερο.

Για άλλη μια χρονιά θα δουλεύουμε για ψίχουλα σε εργοστάσια, γραφεία, καταστήματα, χωράφια. Για άλλη μια χρονιά θα τρώμε την ζωή μας πλένοντας, σκουπίζοντας, σιδερώνοντας, κάνοντας την υπηρέτρια του σπιτιού και παίζοντας τον ρόλο της καλής νοικοκυράς.

Για άλλη μια χρονιά θα έχουμε όλη την ευθύνη για το μέγαλωμα των παιδιών, χωρίς καμιά ουσιαστική βοήθεια από τους άντρες και την κοινωνία. Για άλλη μια χρονιά θα πνίγουν την ζωή μας οι προκαταλήψεις και οι κοινωνικές απαγορεύσεις εμποδίζοντας μας να εκφράσουμε τι πραγματικά θέλουμε στην ζωή.

Ξέρουμε πως όλη αυτή η κατάσταση είναι αποτέλεσμα μιας κοινωνίας που θέλει τους ανθρώπους άνισους, χωρισμένους σε άσπρους-μαύρους, Τούρκους-Έλληνες, άντρες και γυναίκες, για να μπορεί να μας εκμεταλλεύεται πιο εύκολα. Γι' αυτό και συνειδητά καλλιέργεται η αντίληψη ότι εμείς σαν γυναίκες είμαστε κατώτερες από τους άντρες.

Είναι υποκρισία να λένε πως γιορτάζουν για μας την στιγμή που αυτή η νοοτροπία εκφράζεται με διακρίσεις σε βάρος μας σ' όλους τους τομείς της ζωής μας. Οι εργοδότες μας δίνουν τις χειρότερες δουλειές και για τις ίδιες ακόμη δουλειές τα χαμηλότερα μεροκάματα, χρησιμοποιώντας μας σαν φτηνό εργατικό δυναμικό και διασπώντας έτσι την εργατική τάξη. Σε καιρούς κρίσης μας ακολουθούν πιο εύκολα από τους άλλους εργαζόμενους.

Μας λένε για το πόσο σημαντική είναι η συνεισφορά μας σαν μητέρες. Και όλοι χρησιμοποιούν την μητρότητα, για να μας κλείσουν στους τέσσερεις τοίχους ενός σπιτιού. Δεν μας προσλαμβάνουν ή μας απολύουν όταν είμαστε έγκυες. Μας δίνουν ελάχιστη άδεια τοκετού και αυτή μισοκληρωμένη. Δεν δημιουργούν αρκετούς σταθμούς που να λειτουργούν δωρεάν και συνέχεια. Έτσι μας αναγκάζουν τις περισσότερες φορές να μην μπορούμε να έχουμε άλλα ενδιαφέροντα στην ζωή.

Μας λένε πως το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι να παντρευτούμε όσο το δυνατό πιο γρήγορα και πολλές φορές φροντίζουν οι ίδιοι γι' αυτό. Αλλά ούτε το να παντρευτούμε είναι εύκολο. Χρειάζεται και η ανάλογη προέκτα, για να "αγοράσουμε" τον γαμπρό.

Και ενώ καταπιέζουν την σεξουαλικότητα μας, παράλληλα χρησιμοποιούν το κορμί μας σαν σεξουαλικό αντικείμενο, για να βγάλουν κέρδος, στις διαφημίσεις, στις ταινίες κορνό και βίνας.

Μας στερούν το βασικό δικαίωμα να πηγαίνουμε μόνες μας όπου και όποτε θέλουμε, αφού μας ενοχλούν, όταν το κάνουμε αυτό.

Με όλα αυτά τα προβλήματα λοιπόν, εμείς δεν έχουμε τίποτε να γιορτάσουμε.

Αντίθετα βλέπουμε να χειροτερεύει η κατάσταση, αφού τώρα με την κρίση θα γίνουμε τα πρώτα κλιτσοσκούφια των εργοδοτών. Και χωρίς δουλειά και μεροκάματο πιο εύκολα μπορούν να επιβληθούν οι κοινωνικές απαγορεύσεις.

Η καταπίεση μας σαν γυναίκες αποτελεί μέρος της γενικότερης κοινωνικής καταπίεσης που υπάρχει και κτυπά και τους άντρες. Γι' αυτό παλεύουμε και μαζί ενάντια σ' αυτή την καταπίεση.

Παράλληλα λόγω των ειδικών προβλημάτων που έχουμε σαν γυναίκες αγωνιζόμαστε για την ανάπτυξη ενός αυτόνομου γυναικείου κινήματος.

ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΗΝ 8Η ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ ΚΑΙ ΟΛΕΣ
ΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΜΕΡΕΣ, ΜΕΡΕΣ ΠΑΛΗΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΜΑΣ

ΟΜΑΔΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΜΑΡΤΗΣ 1981

ΑΝΙΣΟΜΙΣΘΙΑ

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

"Ανισότητα, και τι είναι αυτό;"
"Διακρίσεις και που τις είδατε;"

Πόσες φορές στ αλήθεια ακούσαμε πως εμείς οι γυναίκες μόνο να παραπονώμαστε ξέρουμε χωρίς να υπάρχει κανένα σοβαρό πρόβλημα. Και γι αυτό το λόγο δεν χρειάζεται να μας πάρουν στα σοβαρά.

Αυτή η αντιμετώπιση δεν αποτελεί παρά μέρος της ολης κοινωνικής νοοτροπίας που καλλιεργείται για μας τις γυναίκες. Απο τη μια γίνονται διακρίσεις σε βάρος μας και χρησιμοποιούμε σαν δεύτερης κατηγορίας πολίτες και απο την άλλη δεν α-

φηνεται να φανεί το μέγεθος αυτών των διακρίσεων γιατί σίγουρα κάτι τέτοιο δεν συμφέρει σε αυτούς που έχουν συμφέρον απο τις διακρίσεις σε βάρος μας.

Ίσως εδώ πέρα να είταν αρνητο να βάζαμε μόνο τις στατιστικές για τα μεροκάματα που υπάρχουν στις εκθέσεις της ίδιας της κυβέρνησης. Εκεί φαίνεται αρκετά καθαρά οτι αυτά που λέμε είναι δυστυχώς η πικρή πραγματικότητα.

Θέλουμε όμως να εξηγήσουμε κάποια πράγματα. Πως γράφοντας αυτά που γράφουμε δεν το κάνουμε σαν παράπονο. Ξέρουμε σε ποιά κοινωνία ζούμε. Στη κοινωνία της εκμετάλλευσης. Δεν κά-

νουμε ουτε παράπονα ουτε παραλήσεις. Ξέρουμε πως πίσω απο τις διακρίσεις σε βάρος μας υπάρχουν συμφέροντα.

Χρησιμοποιούμε τους αριθμούς για να δείξουμε κάπως το μέγεθος των διακρίσεων στον οικονομικό τομέα. (Διακρίσεις υπάρχουν σε όλους τους τομείς της ζωής μας). Παράλληλα βλέπουμε αυτή μας την προσπάθεια σαν μέρος της πάλης μας για καλύτερα μεροκάματα και γενικά καλύτερη ζωή. Θέλουμε κι άλλο κόσμο να συνειδητοποιήσει τι ακριβώς συμβαίνει για να παλέψουμε ολοι μαζί για τις διεκδικήσεις μας.

ΑΡΙΘΜΟΙ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ

Χρόνο με το χρόνο το τμήμα στατιστικής και ερευνών της κυβέρνησης εκδίδει μια έκθεση για τα μεροκάματα και τους μισθούς των εργαζόμενων σε αυτό το τόπο. Παράλληλα και εμείς χρόνο με το χρόνο προσπαθούμε να δούμε τι καλό έχει για μας αυτή η έκθεση. Πως πάνε τα μεροκάματα μας κι αυτό το χρόνο.

Οι εμπειρίες μας σαν εργαζόμενες που προσπαθούμε να τα βγάλουμε πέρα με ένα ξερό μεροκάματο ίσως να είναι το καλύτερο κριτήριο της ολης κατάστασης. Μας δείχνουν πως όσο κι αν δουλέψουμε μόλις και μετά βίας θα τα βγάλουμε πέρα. Και τότε από μη δεν τα βγάζουμε πέρα από μόνες μας. Τουλάχιστον οι περισσότερες από μας. Τα μεροκάματα μας είναι τόσο χαμηλά που δεν φτάνουν ούτε για στοιχειώδη ανάγκες.

Όμως πολλές φορές δεν φαίνεται πόσο άσχημα είναι τα πράγματα γιατί στηρίζομαστε στα μεροκάματα των γονιών μας ή του άντρα μας.

Και οι ίδιοι οι αριθμοί έρχονται να μας υπογραμπίσουν πόσο άσχημη είναι η κατάσταση.

Το 1978

55.6% των εργαζομένων γυναικών είχαν ένα μηνιαίο εισόδημα μεταξύ £50-99 (άντρες 17.9%)

Το 1979

51.7% των εργαζομένων γυναικών είχαν μηνιαίο εισόδημα μεταξύ £50-99 (άντρες 5%).

Κι όσο κι αν φάξουμε λίγο από αυτό το ποσοστό θάμαστε κοντά στις £99. Οι πιο πολλές είμαστε πιο κοντά στις £50.

Λέμε πως αυτοί που ισχυρίζονται πως δεν γίνονται διακοίσεις πιά και πως όλα αυτά ανήκουν στο παρελθόν, δεν μας τα λένε καλά.

Το 1978

ο μέσος μισθός ήταν

γυναίκες	άντρες
£92	£167

Το 1979

£113	£201
------	------

Παίρνουμε δηλαδή σχεδόν μόνο το μισό μισθό από αυτό που παίρνουν οι άντρες εργαζόμενοι. Και η κατάσταση δεν φαίνεται να βελτιώνεται.

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ ΨΗΛΟΤΕΡΑ ΜΕΡΟΚΑΜΑΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Για κανένα λόγο δεν θα θέλαμε να νομίσει κάποιος πως μας φταίνει οι άντρες συναδέλφοι μας. Οχι, αντίθετα. Εκείνοι που μας φταίνει είναι οι εργοδότες. Σε καμιά περίπτωση δεν θέλουμε να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των δικών μας μισθών κι αυτών των αντρών με το να κρατηθούν χαμηλά οι αυξήσεις. Ζητούμε ψηλές αυξήσεις για τους άντρες και ψηλότερες για μας για να καλυφθεί το χάσμα.

Θα θέλαμε και τους άντρες εργαζόμενους να καταλάβουν καλύ-

τερα το όλο θέμα. Γιατί αν η ανισομοσχία κτυπά ειδικά εμάς, τις γυναίκες προσθέτωντας στην εκμετάλευση, καταπίεση και εξάρτηση μας, δεν παύει από του να είναι ένα σοβαρό συνδικαλιστικό πρόβλημα.

Μαζί με μας κτυπιούνται κι ολοι οι άλλοι εργαζόμενοι και η εργατική οικογένεια σαν σύνολο. Μαζί με τα δικιά μας μεροκάματα πείνας κρατιούνται κι όλα τα άλλα μεροκάματα χαμηλά και το βιοτικό μας επίπεδο πάει από το κακό στο χειρότερο.

Διαϊωνίζει επίσης και το δογμα του "διαίρει και βασίλευε" αυξάνοντας τους ανταγωνισμούς ανάμεσα στους εργαζόμενους. Εμείς δεν το έχουμε καμιά διάθεση να πέσουμε σ αυτή τη παγίδα όλων αυτών που έχουν συμφέρον να μας εκμεταλεύονται σαν γυναίκες και σαν εργαζόμενους.

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ

Ίσως ο πιο πολύς κόσμος φαντάζεται ότι η ανισομοσχία είναι ένα μεγάλο πρόβλημα στα προηγούμενα χρόνια και ότι τώρα είναι μικρότερο. Και είναι φυσικό να σκέφτεται έτσι γιατί πολλές συνδικαλιστικές και γυναικείες οργανώσεις μιλούσαν συνέχεια για αυτό το θέμα σήμερα παρά ποτέ άλλοτε.

Κι όμως από ότι είδαμε και πιο πάνω αυτό δεν συμβαίνει.

Πολλές φορές συνδικαλιστικές και γυναικείες οργανώσεις λένε ότι σε ένα μεγάλο βαθμό φταίνει και οι γυναίκες για την ανισομοσχία γιατί τα δέχονται αδιαμαρτύρητα.

Είναι γεγονός πως πολλές φορές επειδή έτσι μας έχουν μάθει να δεχόμαστε αυτή την κατάσταση. Και να μην θεωρούμε το μισθό μας παρά ένα συμπλήρωμα κοντά στο μισθό του άντρα ή του πατέρα.

Όμως κάποτε συμβαίνει και το άλλο. Συνδικαλιστικές οργανώσεις ενώ μιλούν για ισομοσχία, δεν βοηθούν για να γίνει αυτό. Υπάρχουν περιπτώσεις που όταν το θέμα αυτό πήκε από τις ιδιες τις εγάρτριες οι συντεχνιακοί αρνήθηκαν να το πάρουν στα σοβαρά λέγοντας πως δεν θα γίνουμε εμείς οι πρωτοπόροι.

Κρίμα γιατί σε τέτοιες περιπτώσεις θάπρεπε να βοηθούν ακόμη πιο πολύ στη προώθηση αυτών των αιτημάτων, αφού και οι ίδιοι μιλούν για ισομοσχία μέσα από συνέδρια και ομιλίες.

Κέινο που πρέπει να κάνουμε είναι να παρούμε το πρόβλημα στα χέρια μας. Πρώτα εμείς πρέπει να πάψουμε να δεχόμαστε τις διακοίσεις σε βάρος μας. Και να παλέψουμε και μέσα από τις συντεχνίες μαζί με τους άντρες συναδέλφους μας για ισομοσχία και ψηλότερα μεροκάματα για όλους μας.

ΑΠΕΡΓΙΑ ΒΑΛΙΤΣΟΠΟΙΙΑΣ

ΜΙΑ ΑΠΕΡΓΙΑ ΜΕ ΣΗΜΑΣΙΑ

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στις αρχές του Οκτώβρη 1980, οι εργάτες κι οι εργάτριες της βιομηχανίας βαλιτσοποιίας κατέβηκαν σε απεργία. Ο λόγος ήταν η άρνηση των εργοδοτών να δεχτούν οποιοδήποτε απ' τα αιτήματα των εργατών.

Είναι σημαντικό να τονιστεί πως οι εργάτες/εργάτριες αυτής της βιομηχανίας είναι απ' τους πιο κακοπληρωμένους. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως οι εργάτριες προσλαμβάνονταν με μεροκάματο τών £10 που όσα χρόνια και να δούλευαν δεν πήγαινε και πολύ πιο πάνω. Εργάτριες με 10 χρόνια υπηρεσία έπαιρναν βδομαδιακό των £12-£15. Επίσης οι εργάτριες δεν είχαν καν επίδομα τοκετού.

Γι' αυτό και με την απεργία μπόκαν αιτήματα για αύξηση των μισθών αυτών και για βελτίωση των ορων εργοδότησης.

Στην απεργία συμμετείχαν πάνω από 300 εργαζόμενοι στη πλειοψηφία γυναίκες, των εργοστασίων Μακροσέλλη, Καμπανελλά, Μαυροκορδάτου, Κ. Θεοδώρου.

Η απεργία διάρκεσε 5 βδομάδες γιατί οι εργοδότες ήταν σκληροί απ' την αρχή μέχρι το τέλος. Όμως και οι εργάτες ήταν αποφασισμένοι να κερδίσουν τον αγώνα τους. Στην πάλη τους αυτή είχαν τη συμπαράσταση πολλών άλλων εργαζομένων.

Η απεργία έληξε χωρίς οι εργάτες/εργάτριες να κερδίσουν όλα τους τα αιτήματα. Αυτά που κέρδισαν όμως τα κέρδισαν με τη πάλη τους. Και φυσικά θα μπορούσαν να είχαν κερδίσει πιο ουσιαστικές αυξήσεις και ωφελήματα αν είχαν τη πιο ενεργή υποστήριξη όλων των άλλων εργαζομένων.

Ένα σημαντικό αίτημα που δεν μπήκε στην απεργία ήταν αυτό της ισομισθίας.

Ελπίζουμε όμως πως την επόμενη φορά μαζί με τα άλλα αιτήματα των εργαζομένων θα μπαίνει κι αυτό της ισομισθίας. Και πως θάναί ένα αίτημα για το οποίο θα παλέψουν δυναμικά γυναίκες κι άντρες γιατί θάναί για το συμφέρον όλης της εργατικής τάξης.

ΣΤΙΓΜΕΣ ΠΑΛΗΣ

Θα θέλαμε να πούμε πολλά για κείνες τις γυναίκες/εργάτριες της βαλιτσοποιίας. Θα αναφερθούμε όμως σε μερικά περιστατικά.

Στη βιομηχανική περιοχή Λασιών, σ' ένα απ' τα εργοστάσια. Και οι εργάτριες έξω απ' αυτό. Καμιά εκατοστή, ίσως και παραπάνω, μαζί τους και καμιά δεκαριά εργάτες του εργοστασίου.

Η απεργία στη 3-4η της μέρα. Ο εργοδότης τις έβγαλε έξω απ' την καντίνα. Εκλείσε και τα κάγκελλα. Κι αυτές έξω στο δρόμο με τ'α πλακάτ που γράφουν τα αιτήματα τους.

Με τα πλακάτ και ένα χαμόγελο αισιοδοξίας. "Καιρός να κερδίσουμε και κάτι", "Μας δίνουν τα πιο χαμηλά μεροκάματα και δεν έχουν διάθεση να μας δώσουν περισσότερα απο ψίχουλα. Όμως εμείς θά μείνουμε εδω μέχρι να πάρουμε το δίκιο μας".

Σε κάποια στιγμή ο εργοδότης μπαίνοντας στο εργοστάσιο φωνάζει σε μια εργάτρια.

"Κρίμα στα χρόνια που σε είχα κοντά μου και σε τάζα".

Και η εργάτρια του φωνάζει πίσω με όλη της τη δύναμη.

"Κρίμα στα χρόνια μου που σου δούλευα".

Την ίδια μέρα ο εργοδότης προσπάθησε να βγάλει απ' το εργοστάσιο ένα δείγμα για να το στείλει στο εξωτερικό. Οι εργάτριες δεν τον άφησαν. Δεν ήθελαν με κανένα τρόπο να σπάσει η απεργία τους.

Ούτε όταν ήρθε η αστυνομία φο-

βήθηκαν. Η αστυνομία ειπε πως την κάλεσε ο μάστρος για να μην γίνουν φασαρίες. Κι η απάντηση των εργατριών/εργατών ήταν:

"Εμείς δεν θέλουμε καμιά φασαρία. Το δίκιο μας ζητάμε. Μην κάνετε τους απεργοσπάστες. Αστε μας να φρουρήσουμε την απεργία μας".

Τόβλεπε κανένας καθαρά. Αυτές οι εργάτριες και αυτοί οι εργάτες πίστευαν στο δίκιο τους και στη δύναμη τους.

Τις είδαμε κι άλλες μέρες αυτές τις εργάτριες. Παρόλο που η απεργία διαρκούσε μέρες, παρόλη τη κόπωση τους και παρόλα τ'α προβλήματα τους βαστούσαν ακόμμη.

Είχαν την σιγουριά του δίκιου και της δύναμης τους.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

Η απεργία της βαλιτσοποιίας είχε διπλή σημασία για μας. Από την μια γιατί ήταν ένας αγώνας εργαζομένων για μια καλύτερη θέση στη ζωή που στη πάλη τους αυτή αγωνίζονταν για όλους μας.

Από την άλλη ήταν ένας αγώνας που τον έκαναν γυναίκες. Οι εργαζόμενοι της βαλιτσοποιίας είναι στη πλειοψηφία τους γυναίκες γιατί είναι και τα πιο φτηνά εργατικά χέρια που υπάρχουν. Και πραγματικά στη βαλιτσοποιία δουλεύουν για ψίχουλα.

Γι' αυτό οι εργάτριες ήταν κατανακνησμένες με την όλη κατάσταση και την άρνηση των εργοδοτών να δεχτούν οποιαδήποτε ουσιαστική αύξηση στα μεροκάματα.

Αυτή τους την αγανάκτηση τη μετέτρεψαν σε δυναμικότητα και επιμονή στο να κερδίσουν τον αγώνα τους. Πάλεψαν μαζί ενωμένες κρατώντας τις πικετοφορίες έξω απ' τα εργοστάσια και τα μαγαζιά. Πολλές φορές μείναν κι ως αργά εκεί προσπαθώντας να εμποδίσουν οποιοδήποτε απεργοσπαστικές ενέργειες.

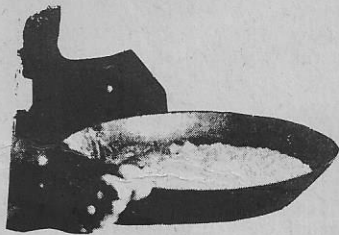
Κι όταν ακόμη η αστυνομία πήρε στο δικαστήριο ορισμένες από τις εργάτριες με τον ισχυρισμό της παράνομης πικετοφορίας δήθεν, αυτές δεν τάβαλαν κάτω. Συνέχισαν τον αγώνα τους επιμένοντας στο δικαίωμα των απερτών για πικετοφορία.

Μέσα από την πάλη τους οι εργάτριες αυτές ένιωσαν τη δύναμη τους σαν εργαζόμενες αλλά και τη δύναμη της ενότητας μέσα από την πάλη. Ενιωσαν επίσης για μιά ακόμη φορά το χάσμα που τις χωρίζει απ' τους εργοδότες που τόσο άγρια προσπάθησαν να κτυήσουν την απεργία.

Μαζί μ' αυτά αντιστρέψαμε για ακόμη μια φορά το μύθο της γυναικείας κατωτερότητας. Κτύπησαν τα παραμύθια που λένε για γυναικείες αδυναμίες και πως τάχα τίποτε δεν μας ενδιαφέρει και πως δεν ξέρουμε να παλεύουμε. Απώδειξαν για άλλη μια φορά πως εμείς σαν γυναίκες μπορούμε να παλέψουμε οργανωμένα και συλλογικά διεκδικώντας ενωμένες μαζί και δυναμικά το δίκιο μας μαζί με τούς άλλους εργαζόμενους.

Υπο

γεννητικότητα

Πλλά ακούμε για τό "πρόβλημα" τής "υπογεννητικότητας" στην Κύπρο, τόν τελευταίο καιρό.

Υπάρχει όμως πραγματικά τέτοιο πρόβλημα;

Νά μερικά από τά επιχειρήματα πού βλέπουμε πολύ συχνά στις εφημερίδες μέσα σε άρθρα και δηλώσεις κυρίως κυβερνητικών λειτουργών:

Λένε ότι εξαιτίας τής υπονητικότητας δέν έγιναν φέτος νέοι διορισμοί εκπαιδευτικών, επειδή δέν υπήρχαν παιδιά στις μικρές τάξεις.

Αυτό όμως είναι πέρα για πέρα υποκριτικό τή στιγμή πού οι τάξεις έχουν 40 και 45 παιδιά, πράγμα πού δημιουργεί περισσό τερες δυσκολίες και για τά παιδιά και για τούς δασκάλους.

Γιατί δέν ελαττώσανε τόν αριθμό παιδιών στις τάξεις; Δέν φταίει η "υπογεννητικότητα" για τό ότι δέν διορίστηκαν νέοι εκπαιδευτικοί, αλλά η προσπάθεια τής κυβέρνησης νά κάνει οικονομίες σε βάρος τών παιδιών, για τά οποία τόσο πολύ "νοιάζεται" και θέλει νά υπάρχουν πολλά.

Φερώντι λένε μήπως καταντήσουμε νά γίνουμε μιά γεροντική κοινωνία, χωρίς αρκετούς νέους οι οποίοι αποτελούν τό πιο σημαντικό τμήμα τής κοινωνίας.

Κά αν ήταν αυτό τό πραγματικό πρόβλημα, υπάρχει μιά πολύ απλή λύση. Όλοι ξέρουμε ότι υπάρχουν εκατοντάδες χιλιάδες πολύτεχνες οικογένειες πού πεινούν και υποφέρουν από ανεργία σε διάφορες χώρες τής Αφρικής και τής Ασίας. Και όμως η κυβέρνηση μας και οι νόμοι μας δέν αφήνουν κανένα από αυτούς νά μεταναστεύσουν εδώ και νά αυξήσουν έτσι τόν αριθμό τών νέων.

Από αυτό φαίνεται ότι τό μόνο επιχείρημα τούς πού τό εννοούν και είναι ειλικρινές είναι ο "κίνδυνος εθνικού αφανισμού" πού μας κοπάνανε συνέχεια.

Αυτό πού τελικά τούς ενδιαφέρει είναι νά διατηρούν τά ποσοστά ανάμεσα στους ελληνοκύπριους και τούς τουρκοκύπριους σταθερά.

Βλέπετε, όταν συζητούν τά διόφορα ποσοστά στις άπραγματεύσεις μέ τούς Τουρκοκύπριους, χρησιμοποιούν συνέχεια τό επιχείρημα ότι οι ελληνοκύπριοι είναι τό 80% τού πληθυσμού και ζητάν και τά ανάλογα ποσοστά στην δακυβέρνηση τής Κύπρου. Πράγμα πού δέν θά μπορούν νά συνεχίσουν νά κάνουν αν εδώ μέσα αρχίσουν και υπάρχουν πολλοί ξένοι πού δέν θά είναι ούτε Τούρκοι ούτε Έλληνες.

Δέν είναι όμως καθόλου πρωτικό τό επιχείρημα αυτό ιδιαίτερα για μας τς εργαζόμενες γυναίκες πού τά παιδιά είναι ένα βάσανο, τόσο μεγάλο, όσο είναι και η χαρά τους. Πολλές από μας θέλουμε παιδιά.

Αξίζει όμως νά τά γεννήσουμε και νά τά μεγαλώσουμε για νά σκοτώνονται στους πολέμους;

Στους πολέμους πού έγιναν τά τελευταία είκοσι χρόνια και οι δύο πλευρές ήταν Άδικες, και στέλλαν εμάς τούς εργαζόμενους νά σκοτωθούμε και νά σκοτώσουμε. Εμείς είχαμε κανένα συμφέρο απ' αυτό;

Απ' αυτά τά επιχειρήματα κανένας δέν μας πείθει για τό ότι πρέπει νά κάνουμε παιδιά.

Εμείς θέλουμε νά ελευθερώμε θείες νά κάνουμε παιδιά, ή νά μόν κάνουμε παιδιά όταν δέν θέλουμε.

Όμως θέλουμε και τς απαραίτητες προϋποθέσεις για νά μπορούμε νά κάνουμε παιδιά και νά τά μεγαλώνουμε άνετα.

Θά πρέπει νά γίνουν αρκετοί παιδικοί και βρεφονομικοί σταθμοί μέ κατάλληλα προσωπικά ώστε νά μπορεί μιά γυναίκα νά εμπιστευθεί τό παιδί τής για νά μπορεί αν θέλει νά συνεχίσει νά δουλεύει και μετά τόν τοκετό, και νά μόν είναι υπογ

ρωμένη νά κλειστεί στο σπίτι, για νά μεγαλώσει τά παιδιά. Τό μηδαμινό επίδομα τής τοκετό είναι κοροΐδια για τούς εργαζόμενους, όταν μιά γυναίκα στοικίζει 150 λίρες.

Τό ίδιο κοροΐδια είναι και οι 1-2 μήνες πού μας δίνουν άδεια για τοκετό, από τού οποίου μόν ο ένας είναι πληρωμένος. Ακόμη είναι ντροπή νά ακούμε για γυναίκες πού απολύονται επειδή περιμένουν παιδί. Για όλα αυτά μπορούμε και πρέπει νά παλέψουμε και μέ άλλους εργαζόμενους μέσα από τς συντεχνίες μας.

Θά πρέπει ακόμα, νά κάνουμε και τους άντρες νά καταλάβουν ότι αν θέλουμε παιδιά θά πρέπει νά μοιραστούμε τς ευθύνες μας ισότιμα. Αρκετά πιά μέ τόν μύθο, ότι τά παιδιά είναι ευθύνη τής γυναίκας.

Όμως θά πρέπει νά δημιουργήσουν και οι απαραίτητες προϋποθέσεις και για τς γυναίκες πού δέν θέλουν νά κάνουν παιδιά.

Θά πρέπει νά παλέψουμε για δωρεάν αντισυλληψη και για νόμιμες και δωρεάν εκτρώσεις. Τό γυναικεκό κίνημα θά πρέπει νά παλεφεί για νά καταπολεμήσει τς τόσο διαδεδομένες στην τόπο μας αντιλήψεις, ότι προορισμός τής γυναίκας είναι νά κάνει παιδιά, πού δημιουργούν και τόσο μεγάλη πίεση στις γυναίκες εκείνες, πού ενώ δέν θέλουν νά κάνουν παιδιά, πολλές φορές αναγκάζονται από τήν κοινωνία νά κάνουν.

Θέλουμε τήν απελευθέρωση τών γυναικών. Αυτό σημαίνει και τήν απελευθέρωση τών γυναικών στο ζήτημα τής τεκνοποίησης. Δηλαδή, ότι κάνουμε παιδιά γιατί τό θέλουμε και όχι γιατί "έτσι πρέπει".

Αυτή είναι τελικά η απάντηση μας σ' αυτούς πού μιλούν για "υπογεννητικότητα".

μηπως αυτα δεν
ειναι προβληματα;

Επειδη πολλοι είναι ακόμα αυτοί που ρωτάνε,

- Μα ποιιά είναι τα προβλήματα σας;
- Μα που την βλέπετε την καταπίεση;

γράφουμε ορισμένα έτσι επιγραμματικά για υπενθύμιση. Τα γράφουμε όχι σαν παράπονο αλλά έτσι για να μπορέσουμε να δούμε σε πόσους τομείς της ζωής μας μπορούμε να παλέψουμε για να την καλυτερεύσουμε. Σε όλους.

- Είναι πρόβλημα να δουλεύουμε στα εργοστάσια, στα γραφεία, στα καταστήματα, στα χωράφια ξεοδεύοντας τη ζωή μας για ψίχουλα.
- Είναι πρόβλημα να μην βρίσκουμε δουλειά γιατί είμαστε γυναίκες.

- Είναι πρόβλημα να μην έχουμε που να αφήσουμε τα παιδιά σαν δουλεύουμε.

- Είναι πρόβλημα να κάνουμε όλες τις ευθύνες για τα παιδιά.
- Είναι πρόβλημα να κάνουμε μόνες όλες τις δουλειές του σπιτιού.
- Είναι πρόβλημα να πρέπει να έχουμε προίκα για να παντρευτούμε.
- Είναι πρόβλημα να μην έχουμε τη δυνατότητα να φτιάξουμε κάποιες σωστές ανθρώπινες σχέσεις γιατί μας βλέπουν σαν χρησιμοποιησιμο είδος και μας σκοτώνει το κουτσομπολιό.
- Είναι πρόβλημα να καθορίζεται η ζωή μας από άλλους.
- Είναι πρόβλημα να ζούμε σε μία κοινωνία που μας βλέπει σαν κατώτερα όντα.

Ζωντας μονη θα μωρουσε να ηταν αωγο

Το ξέρουμε πως ζούμε σε μια κοινωνία που μας έχει επιβάλει κάθε λογής απαγορεύσεις, εμποδίζοντας μας να αποφασίζουμε από μόνες μας για τη ζωή μας.

Μια από αυτές τις απαγορεύσεις είναι πως δεν είναι σωστό για μια γυναίκα να ζεί μόνη της. Καλλιεργείται η αντίληψη πως μια γυναίκα μπορεί να φύγει από το σπίτι των γονιών της μόνο σαν παντρευτεί και φτιάξει άλλο σπίτι και οικογένεια. Κάτω από άλλες συνθήκες θεωρείται αδιανόητο για μια κοπέλλα να ζει μακριά από τους γονιούς της.

Η μόνη περίπτωση να υπάρχει δικαιολογία είναι όταν οι γονιοί ζούν μακριά από το τόπο που εργάζεται η κοπέλλα. Αλλά ακόμη και τότε δεν είναι πάντοτε αποδεκτό.

ΟΙ ΓΟΝΙΟΙ

Όταν κάποια από μας εκφράσει την επιθυμία να φύγει από το σπίτι των γονιών της χωρίς να έχει παντρευτεί αρχίζουν να δημιουργούνται έντονα προβλήματα.

Οι απαγορεύσεις αυτές εκφράζονται στο πρόσωπο των γονιών και της οικογένειας καταλήγουν συνήθως σε καυγάδες. Γιατί και τους δικούς μας τους γονιούς ο πως και όλους τους άλλους τους έχουν μάθει πως τα παιδιά τους και ειδικά οι κόρες τους δεν είναι πότε ώριμες να αναλάβουν ευθύνες για τον εαυτό τους. Οτι πρέπει να είναι αυτοί συνέχειες μας στη ζωή μας για να μας λένε τι θα φάμε, τι θα φορέσουμε, που θα πάμε και πότε.

Μέχρι που να "μας παντρέψουν και να πηχάσουν".

Έτσι οι καυμένοι οι γονιοί μας πιεσμένοι κι αυτοί από την κοινωνική νοοτροπία γίνονται αντί φίλοι αστυνόμοι της ζωής μας. Πιστεύουν πως οτι κάνουν το κάνουν για την ευτυχία μας. Σε αυτή τους τη προσπάθεια ξεχνούν πως οτι και να κάνουν κι αυτοί και εμείς, θα εξακολουθούμε να έχουμε προβλήματα έτσι κι αλλιώς γιατί ζούμε σε μια κοινωνία που μας δημιουργεί αυτά τα προβλήματα.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Πέρα από τις άμεσες πιέσεις εκφρασμένες στο πρόσωπο των γονιών και των συγγενών υπάρχει και μια ολόκληρη κοινωνία που αρνιέται να μας δεχτεί εύκολα σαν αποφασίσουμε να ζήσουμε μόνες μας.

Πάντα μπαίνει το ερώτημα για τί δεν ζούμε με τους γονιούς μας. Πολλές φορές έρχεται και η συμβουλή οτι καλά θα κάναμε να πηγαίναμε πίσω στους γονιούς μας. Άλλες τόσες φορές μπορεί να μας κυτάνε με μισό μάτι και να δημιουργήσουν κακή εντύπωση για μας μόνο και μόνο γιατί θέλουμε να ζούμε μόνες μας. Έτσι δεν λείπουν τα κουτσομπολιά και οι συκοφαντίες.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ

Σίγουρα το οικονομικό πρόβλημα είναι σημαντικό εμπόδιο στο να μπορούμε να ζούμε μόνες μας. Οι πιο πολλές από μας παίρνουν με τόσο χαμηλά μεροκάματα που είτε το θέλουμε είτε όχι μένου με την οικογένεια.

Αυτή η οικονομική μας εξάρτηση από την οικογένεια εντονοποιεί κι όλα τα άλλα προβλήματα που μπορεί να υπάρχουν.

ΤΟ ΟΛΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Σε τελική ανάλυση όλα αυτά τα προβλήματα το καθένα ξεχωριστά κι όλα σαν σύνολο, διαμορφώνουν και τη δική μας αντιμετώπιση του θέματος. Το σίγουρο είναι πως λειτούργουν ανασταλτικά πάνω μας για χίλιους δυο λόγους.

-Νιώθουμε ένοχες και δεν θέλουμε να πληγώσουμε τους γονιούς μας,

-Φοβούμαστε το κουτσομπολιά,
-Μας έχουν κάνει να μην νιώθουμε καθόλου σίγουρες για τον εαυτό μας και για το κατά πόσο μπορούμε να ζήσουμε μόνες μας χωρίς να χρειάζεται πάντοτε να στηριζόμαστε σε κάποιον,

-Και να ξεπεράσουμε όλα αυτά τα προβλήματα υπάρχει το οικονομικό πρόβλημα που μας κρατά δεμένες εκεί που είμαστε και πάει λέγοντας.

ΚΙ ΟΜΩΣ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΕΪΤΑΝ ΑΠΛΟ

Εμείς εδώ πέρα, γυναίκες που γινόμαστε θύματα της όλης κατάστασης ζητούμε αναγνώριση στοιχειωδών δικαιωμάτων.

Σίγουρα θα θέλαμε καλύτερες σχέσεις με τους γονιούς μας και με τους ανθρώπους γύρω μας. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνεται με τη δική μας καταπίεση. Μπορεί να γίνει με περισσότερη κατανόηση για μας και αποδοχή της ανθρωπίνης μας υπόστασης.

-Απαιτούμε επίσης να παίρνουν με τέτοια μεροκάματα που να μη είμαστε βάρος σε κανένα. Μεροκάματα που να μας επιτρέπουν να ντα να ζούμε μόνες μας σαν το θέλουμε.

-Παλεύουμε ενάντια στη κοινωνική νοοτροπία που προσπαθεί με κάθε τρόπο να μας αφαιρέσει στοιχειώδη δικαιώματα στη ζωή.

-Δεν υπάρχει τίποτε το κακό και περίεργο στο να θέλει μια γυναίκα να ζει μόνη της, σε ένα χώρο δικό της όπου μπορεί να λειτουργεί όπως θέλει.

-Μπορούμε να ζήσουμε από μόνες μας αναλαμβάνοντας τις ευθύνες μας χωρίς να χρειαζόμαστε επίβλεψη ή προστασία.

-Στο κάτω κάτω μια τέτοια κατάσταση δεν ευχαριστεί τελικά ούτε εμάς ούτε τους γονιούς μας. Αντίθετα η κοινωνία κάνει τους γονιούς μας να μας νιώθουν σαν βάρος που πρέπει να το φορτώσουν όσο το δυνατό πιο γρήγορα σε κάποιον άλλο, τον σύζυγο.

-Εμείς λέμε.

-Δεν θέλουμε να μαστε βάρος σε κανένα. Ήχουμε αξία από μόνες μας. Κείνο που απαιτούμε και παλεύουμε για αυτό είναι να μας αναγνωριστεί, κοινωνικά κι οικονομικά.

Να μιά πραγματικότητα που λίγες γυναίκες θα την δοκίμαζαν άσχετα απ'τό πόσο τό θέλουν. Ημουν 23 χρόνων όταν έφυγα απ'τό σπίτι των γονιών μου και ήταν για μένα μιά ηρωϊκή απόφαση. Προσπάθησα να καταπολεμήσω τις τύψεις και τις ενοχές μου ότι μέ την φυγή μου πλήγωσα τους γονείς μου και να δικαιολογήσω τήν στάση που κράτησαν απέναντι μου. Παρ'όλο ότι έχει περάσει ήδη ένας χρόνος δεν εννοούν να αναγνωρίσουν αυτό το γεγονός. Αποφεύγουν κάθε συζήτηση πάνω στο συγκεκριμένο θέμα και προτιμούν να αγνοούν τήν ύπαρξη μου. Μολονότι έκανα πολλά σχέδια για τή ζωή που θα ζούσα δέν τά είδα να υλοποιούνται μέ ευχαρίστηση. Γιατί πάντα αγωνιούσα για το τί μπορούσε νά τους συμβαίνει. Δεν μπόρεσα ν'άφωσιωθώ στή νέα μου ζωή και έχω την εντύπωση ότι το σπίτι που μένω δεν είναι το δικό μου, ότι δεν έχω καμιά σχέση μ'

αυτό το σπίτι. Πιστεύω ότι τό αίσθημα μου αυτό βασίζεται στο ότι ποτέ δεν έχουν τηλεφωνήσει, ποτέ δεν έχουν περάσει αλλά μέ έχουν κρατήσει πεισματικά έξω απ'τή ζωή τους σαν μέ τη φυγή μου νά έχω γίνει εχθρός τους. Πιστεύω ότι αν εύρισκα περισσότερη κατανόηση απ'τους γονείς μου θα ξεπερνούσα αυτό το στάδιο πύο εύκολα. Γιατί δεν είναι κανένα μεγάλο πρόβλημα να ζει κάποια μόνη της. Φτάνει να έχει ξεπεράσει τα συναισθηματικά εμπόδια που δημιουργούνται απ'τίς στενές οικογενειακές σχέσεις και ενόσω φυσικά έχει μιά σχετική οικονομική άνεση για να το κάνει. Εγώ όπως και να το σκεφτώ βρίσκω ότι η απόφαση μου να φύγω απ'το πατρικό σπίτι ήταν το πύο θετικό πράγμα που έχω κάνει ποτέ. Γι'αυτό δεν θα επιστρέψω όσους ψυχολογικούς εκβιασμούς κι αν υποστώ, απ'την οικογένεια και την κοινωνία πλατύτερα.

A.

Είμαι 19 χρονών. Δουλεύω εδώ κι 7 μήνες και παίρνω £80 τον μήνα. Είμαστε 6 αδέρφια. Οι 2 σπουδάζουν, οι τρεις παντρεμένες κι εγώ. Στο σπίτι που μένουμε χωρούμε 5 χιλιάδες. Η μάνα μου δουλεύει σε σπίτι και γραφεία σαν καθαρίστρια. Ο πατέρας μου δουλεύει μέσα-μέσα. Συνήθως μόνο τα καλοκαίρια. Είναι φθαρτοπώλης κι έχει τήν λόξα να πουλά τα πράγματα μόνο όταν είναι φτηνά. Ετσι εγώ, και χωρίς πολλές κουβέντες βρέθηκα με 5 χιλιάδες χρέος. Δεν φτάνει αυτό έχω και τους γονείς μου να μου απαγορεύουν κάθε έξοδο απ'τό σπίτι διότι δήθεν θα "καταστραφώ". Σκοπός τους είναι να μου βρούν, ή να βρώ έστω, κάποιο να παντρευτώ νά ησυχάσουν. Γι'αυτούς είμαι ένας μπελάς και διαφορετική απ'τίς άλλες αδελφές μου, που υποκύπτουν στους λόγους της μάνας μας, η οποία έχει όλη την ευθύνη για την ανατροφή μας αφού ο πατέρας μου δεν πολυσκοτίζεται. Πολλές φορές σκέφτηκα να φύγω απ'το σπίτι. Όμως ήταν μια σκέψη και το έβλεπα σαν όνειρο απίστα. Τώρα όμως, εδώ και λίγο καιρό, αυτή η σκέψη με τυραννά. Η καταπίεση είναι ανυπόφορη. Επειδή έτυχε νά είμαι η πύο μικρή ακόμα πιστεύουν ότι έμεινα μικρή. Δεν έχω δικαίωμα ούτε να διαφωνώ μαζί τους ούτε να βγαίνω έξω χωρίς την συγκατάθεση τους. Αναγκάζομαι να λέω ψέματα για να βγώ με κάποιο φίλο μου. Φυσικά αν τους έλεγα ότι έχω σχέσεις μέ κάποιον θά μ'άφηναν να βγαίνω μαζί του με τήν σκέψη "μακάρι να τον τυλίξει" και μετά από λίγο καιρό όταν δούν ότι τό πράγμα προχωρεί χωρίς καμιά εξέλιξη γι'αυτούς θα με παραλάβουν για να παντρευτούμε διότι "ο κόσμος είναι κακός και θα αρχίσουν τα κουτσομπολιά".

Σήμερα έχω συνεχείς τσακμούς. Πολλές φορές φεύγω χωρίς να πύο κουβέντα. Κάθε πρωί έχω εξάψαλλο απ'την μάνα μου. "Πού ήσουν, τί ώρα ήρθες, με ποιούς ήσουν, τί έκανες κλπ.;" Και μετά τρέχω να πιάσω το λεωφορείο για να πάω δουλειά, να τους φέρω λεφτά για τό χρέος. Δεν τολμώ να τα τινάξω στον αέρα όλα και να φύγω απ'τό σπίτι. Οι £80 που παίρνω είναι ένα μηδενικό, για να ζήσω μόνη μου. Είναι και θέμα συναισθηματικό. Τους λυπάμαι, δεν θά μπορούσαν να τα βγάλουν πέρα μόνοι τους. Όμως δεν ανέχομαι αυτήν την καταπίεση. Αυτοί έτσι κι αλλιώς δεν αλλάζουν ιδέες. Κι έτσι μπροστά μου βρίσκεται ένα αδιέξοδο.

Γ.

ζωντας μονη

αυτο

τις διυες μας

εμυειριες

Από πολύ μικρή άρχισα να θέλω να ζώ μόνη μακριά από την οικογένεια μου, πού μ'απαγόρευε να παίζω με τις φίλες μου όσο ήθελα, γιατί έπρεπε να διαβάσω τά μαθήματα μου ή έπρεπε να βοηθήσω σε κάποια δουλειά στο σπίτι. Καί ήταν πολλές φορές πού "απειλούσα" τούς γονείς μου ότι θά έφευγα από τό σπίτι και δέν θά ξαναγυρνούσα ποτέ.

Όμως τότε, ήμουν τόσο εγώ, όσο και οι γονείς μου σίγουροι, ότι δέν θά τόκανα, γιατί δέν μπορούσα.

Όταν μεγάλωσα και τέλειωσα και τό γυμνάσιο έπρεπε να βρω δουλειά. Όμως εξακολουθούσα να μένω με τήν οικογένεια μου, πού στην αρχή δέν μου ήταν και τόσο μεγάλη η καταπίεση απ'αυτούς ώστε να θέλω να φύγω.

Όταν όμως άρχισα να βγαίνω με φίλους και φίλες μου και να μένω αργά τό βράδυ έξω από τό σπίτι, ή όταν άρχισα να πηγαίνω σε μία σχολή θεάτρου (πράγμα πού τό ήθελα πολύ), τότε άρχισαν τά προβλήματα.

Σκεφτήκα πολλές φορές τήν παιδική μου επιθυμία να ζήσω μόνη, μά και πάλι δέν μπορούσα να τό σκεφτώ καν. Τά λεφτά πού έπερναν από τήν δουλειά μου δέν μ'έφταναν ούτε για να ζήσω με τούς γονείς μου, πόσο μάλλον όταν θά είχα να πληρώσω νοίκι, ρεύμα, νερό και φαγητό.

Όσο μεγάλωνα, τά προβλήματα στο σπίτι με τήν οικογένεια μου μεγάλωναν κι'αυτά. Καί όταν μάλιστα θέλησα να δουλέψω πολιτικά, τότε ήταν και τό μεγαλύτερο

"δράμα".

"Θά χάσεις τό μέλλον σου", "όλο τόν καιρό σου εκεί τόν χάνεις, ενώ θά μπορούσες να κάνεις και μία δεύτερη δουλειά για να φυλάξεις κανένα λεφτό στην άκρη", "Πόσο καιρό θά σε προσέχουμε" και πολλά άλλα φυσικά.

Καθημερινά τό ίδιο τροπάρι. Αμα δέν τάλεγαν τουλάχιστο μία φορά τήν ημέρα δέν ησυχάζαν.

Κάποτε ο μισθός μου, έγινε "μεγαλύτερος" ώστε να σκεφτομαι ότι θά μπορούσα τουλάχιστο να φύγω από τό σπίτι και να συγκατοικήσω με κάποια φίλη μου.

Δειλά-δειλά προσαθούσα να τούς προετοιμάσω. Μία τό αποφάσιζα να τούς μιλήσω και από τήν άλλη τούς λυκόμωνα τόσο πολύ για να τούς βάλω ακόμα μία εγνοια στο κεφάλι τους. Όμως ήθελα τόσο πολύ να φύγω και είμωνα στο κάτω-κάτω εικοσιεξη χρονών και είμωνα και εγώ άνθρωπος. Δέν άντεχα τήν καθημερινή τούς γκρίνια. Από τήν άλλη σιεφτόμωνα μήπως δέν τά καταφέρω φεύγοντας από τό σπίτι, και αυτό πού δέν θάθελα σίγουρα ήταν να γυρίσω κοντά τους ταπεινωμένη

Σιεφτόμουν τά πιο απίθανα πράματα πού θά μπορούσαν να μου τύχουν και απογοητευόμουν.

Μετάνοιωνα και πάλι αποφάσιζα. Όλο αυτό γινόταν.

Κρίμα γιατί εκεί έμεινα. Δέν πήρα καμμία απόφαση για τίποτα από τά δύο, μέχρι πού παντρεύτηκα.

N.

Βαρέθηκα να πηγαίνω κάπου και να έχω πάντα τη έννοια του τι ώρα θα γυρίσω σπίτι και τι μούτρα θα κάνουν οι γονείς μου όταν θα επιστρέψω. Να ακούω εκείνα τα καθιερωμένα "Τι ώρα είναι αυτή;", "Που είσουν;", "ποιός σε έφερε;", "είχε κι άλλα κορίτσια μαζί σας;"

Πόσο θα ήθελα να μην είχα να δίνω λογαριασμό σε κανένα για το τι κάνω, πού πάω. Κι όμως εγώ απο αυτό το γνωστό πρόβλημα που δεν είναι μόνο δικό μου αλλά κι άλλων μαθητριών και γενικά πολλών γυναικών αντιμετωπίζω και ενα αλλό πιο σοβαρό πρόβλημα. Απο τον καιρό που άρχισα να ωριμάζω και να καταλαβαίνω ορισμένα αρρωστημένα πράγματα είμαι το σκυλάκι του αδερφού μου στα μάτια των γονιών μου.

Νομίζουν πως οτι κάνω μου το λέει ο αδερφός να το κάνω, πως οτι πρέπει να το είχα πει πρωτα ο αδερφός μου. Ναι παραδέχομαι πως συμφωνούμε σε πολλά πράγματα και πως είμαστε συχνά μαζί. Έχω όμως και εγω τήν γνώμη μου.

Καυγάδες κάθε μέρα εναντίον μου και εναντιον του επειδη δήθεν αυτός με παρέσυρε σε πολιτικές οργανώσεις, επειδή δεν πιστεύω στη παρθενιά, επειδή δεν διαβάζω και πολύ για το σχολείο. Οι περισσότερες πράξεις μου αποδίδονται στον αδερφό μου οχι μόνο επειδή είναι μεγαλύτερος αλλά επειδή εγώ είμαι γυναίκα και κείνος άντρας. Αν είμουν ενας μικρότερος αδερφός τα πράγματα θα είταν διαφορετικά.

Όταν πρόκειται να διανυκτερεύσω κάπου με φίλους απαραίτητη προϋποθεση είναι ο αδερφός μου να βρίσκεται μαζί μου διότι για τους γονιούς μου υπάρχει πάντα η περίπτωση να με δει κανένα μάτι ή να με βιάσει κάποιος απο τους φίλους μου. Πότε θέλουν να είμαι μαζί του πότε προσπαθούν να με απομακρύνουν.

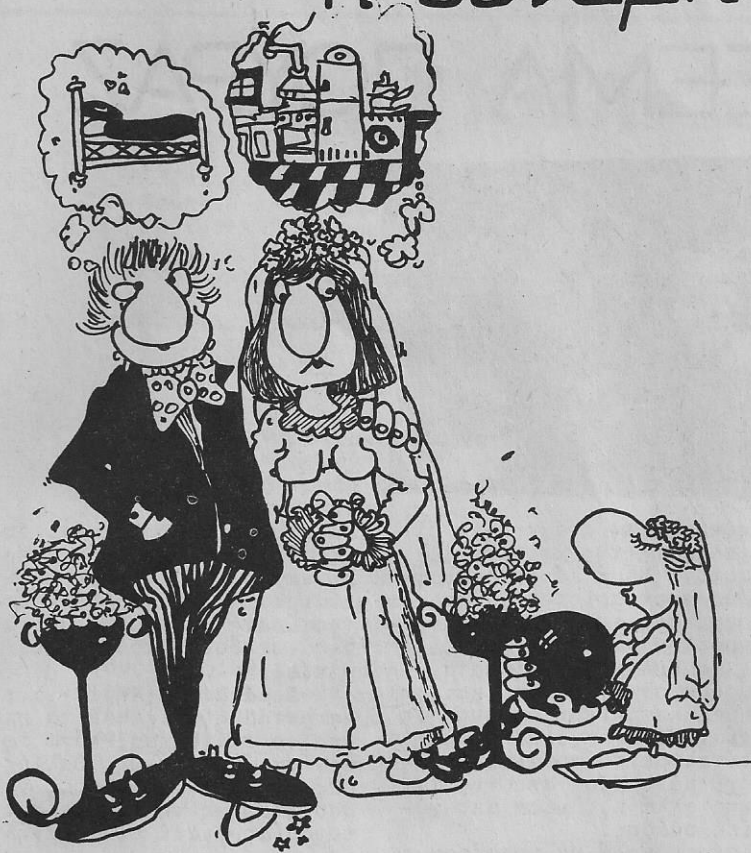
Εγώ όμως δεν μπορώ να το ανεχτώ αυτό. Δεν μπορώ να αποφασισουν οι άλλοι για μένα. Δεν μπορώ να έχω συνέχεια έλεγχο και γελιώδη προστασία.

Δ.

ζωντας μονη

η 'δύναμη' τῆς βέρας

Εκείνη τήν Κυριακή εἶπα νά πάω στήν απογευματινὴ παράσταση τοῦ Θ.Ο.Κ. μόνη, χωρὶς τὸν άντρα μου, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἤθελε καὶ ἡ μητέρα μου καὶ ἡ θεία μου νάρθουν πήγαμε οἱ τρεῖς μαζί.

Στὸ θέατρο καθήσαμε μὲ τήν

θεία μου στήν μέση. Κοντὰ σέ μένα καθόταν κάποιος ἀγνωστος νεαρός μόνος.

Κατὰ τὸ διάλλειμα, ὅταν ἀναφαντά φώτα, ἤθελα νά βρῶ τὸ πρόγραμμα, γιὰ νά δῶ τὸν ἢ τὴν ἐνδυματολόγο τοῦ ἔργου που βλέπαμε, γιὰτὶ μου εἶχαν κάνει μεγὰ ἡ ἐντύπωση οἱ τόσο ωραῖες στολές τῶν ἡθοποιῶν. Ὁ ἄνθρωπος που

πουλοῦσε τὰ προγράμματα, ἦταν αρκετὰ μακριὰ μού, γι' αὐτὸ ζήτησα τὸ πρόγραμμα ἀπὸ τὸν νεαρὸ δῆπλα μου. Μόλις εἶχε ἔρθῃ στήν Κύπρο-ἦταν Ἑλληνας-καὶ ἤθελε νά μάθῃ διάφορα γιὰ τὸ κρατικὸ θέατρο τῆς Κύπρου.

Ἔτσι ἀρχίσαμε νά κουβεντιάζου με καὶ γιὰ τὸ ἔργο που βλέπαμε.

Φαίνεται ἀπὸ δῆπλα ἡ θεία μου, ἐνοχλήθηκε που μιλοῦσα μὲ ἓνα "ἀγνωστο" άντρα, γύρισε πρὸς τὸ μέρος μας, τὴν ὥρα που μιλοῦσαμε καὶ μὲ ρώτησε μὲ τρόπο φυσικὰ, ἀλλὰ καὶ αρκετὰ δυνατὰ ὥστε νά ἀνοῦσει καὶ ὁ νεαρός που ἦταν δῆπλα μου.

-Μὰ δὲν φορὰς τῆ βέρα σου; Ἐκείνη τὴν ὥρα ἤθελα νά ανοίξῃ ἡ γῆ νά μὲ καταπιεῖ. Δὲν μποροῦσα νά πῶ τίποτε. Ντράπηκα τόσο πολὺ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, που παραξευένυτηκε κιόλας ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰ τῆς. Δὲν τῆς εἶπα τίποτα.

Ὅμως τὸ μετάνοιωσα, ἤθελα πολὺνὰ τῆς πῶ ὅτι μὲ πρόσβαλε, καὶ ὅτι εἶχα καὶ ἐγὼ που ἦμου παντρεμένη, ὅπως καὶ ὅλες οἱ ἄλλες γυναῖκες, τὸ δικαίωμα νά μιλῶ μὲ ὅποιον θέλω, τὸ δικαίωμα νά ορίζω ἐγὼ τὴν ζωὴ μου καὶ ὅλες μού τίς πράξεις.

Καὶ ὅμως αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ δικαίωμα δὲν τὸ ἔχουμε.

Καὶ οὔτε πρὸκειται νά μας τὸ χαρίσουν. Ἀν θέλουμε νά τὸ ἀποκτήσουμε θὰ πρέπει νά μάθουμε πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ τὸ απαιτοῦμε, παντοῦ καὶ ἀπ' ὅλους.

στιγμὲς μιᾶς δακτυλογράφου

Μου εἶπαν ὅτι ἔπρεπε νά κτυπήσω στήν μηχανή τοὺς πίνακες ἀνάλυσης των προσφορῶν. Πράγματι τὸ ἔκανα ὅπως ἔπρεπε. Οἱ προσφορές πηγαίνουν στο συμβούλιο τῆς εταιρείας γιὰ κατακύρωση. Σήμερα με φώναξε στο γραφεῖο του ἓνας ἀπ' τοὺς διευθυντές. Τρεῖς ἀπ' τοὺς πέντε πίνακες πρέπει νά ξαναγίνουν. Ὁ "κύριος" ἔκανε μερικὲς μικροδιορθώσεις καὶ ἐπειδὴ ἐμεῖς δὲν κάνομε "ἀσχημες" δουλειές, ὅλα εἶναι "ωραία καμωμένα" πρέπει νά ξαναγίνουν οἱ πίνακες. Ἔτσι δὲν θα ἀγριέψῃ το μάτι των συμβούλων τῆς εταιρείας. Αὐτοὶ θέλουν νά βλέπουν ὡραία πράγματα μπροστὰ τους. Τὸ γραφεῖο τους εἶναι καμωμένο ἀπὸ μάλαμα, οἱ πέννες ἀπὸ ἀσήμι, τὰ ἡμερολόγια τοῦ χου

δείχουν ὡραία στήθη, ἡ πολυθρόνα τους εἶναι καμωμένη ὀρθοπεδική. Κάθονται πολλές ὥρες τὴν ἡμέρα. Κι' ἐπειδὴ ὅλα εἶναι τόσο ὁμορφα καὶ ἀπαλὰ γύρω τους δὲν θέλουν νά βλέπουν ἀσχημίες. Πληγώνονται.

Γιὰ μένα το νά ξανακάνω τρεῖς πίνακες ἀπ' τὴν ἀρχὴ σημαίνει πολλές ταλαιπωρίες. Καθυστερῶ ξεπίτῃδες γράφοντας αὐτὸ ἐδῶ. Πρέπει νά φέρω ἄλλη γραφομηχανή, ἡ δικιά μου δὲν εἶναι κατάλληλη. Οἱ γραφομηχανές ἰδίως οἱ ηλεκτρικὲς εἶναι πολὺ βαριές. Καὶ πάλι πρέπει νά δουλέψω γρήγορα γιὰ νά βγῆἡ ἴδια δουλειά. Ἐχω ἐκνευριστεῖ γιὰ τὰ καλὰ. Ὁ μάστρω μου, μού λέει δῆθεν γι' ἀστέιο 'θὰ σέ ἀφήσουμε ἡσυχῇ νά δουλέψεις'. Σέ λίγο μού κτυπά τὸ τηλέφωνο 'ψάξε γιὰ τὸν τάδε φάκε-

λο'. Διακόπτω καὶ ψάχνω. Ὁ ἴδιος ἔχει κοντὰ του κατάλογο ὅλων των φακέλων. Θὰ μποροῦσε νά του ρίξει μιὰ ματιὰ γιὰ νά βρῆ ὅτι ζητοῦσε.

Πολλές φορές νομίζω ὅτι ἐκτός ἀπο δακτυλογράφου θεαρούμαστε καὶ προσωπικὲς υπηρέτριες των μάστρων μας. Κάποτε πῖστευα ὅτι υπάρχουν μάστρωι που ἐνδιαφέρονται γιὰ το προσωπικὸ τους. Τώρα παίρνω αὐτές τίς σκέψεις ἀπ' τὸ μυαλό μου καὶ τίς ποδοπατῶ μὲ λύσσα. Αὐτὴ ἡ σχέση μεταξύ υπαλλήλων καὶ μάστρων ἔχει ἀπογυμνωθεῖ ἀπὸ τὰ λόγια δῆθεν συμπάθειας, ἐνδιαφέροντος, κανενὸς δῶρου γιὰ τὰ χριστούγεννα.

'Τί κάνουν τὰ παιδιὰ σου Παντελή;', 'καλὰ ἀφεντικό'. 'Πάρτε λίγο κέικ, τὸ ἐφτιαξε ἡ κόρη μου 16 χρονῶν τώρα', 'ε, νά τὴν παντρέψουμε'.

Η ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΣΕΜΑ ΠΟΥΡΑΖ

Μέσα στα πλαίσια της κινηματογραφικής συνάντησης φιλίας, Ελλάδας - Τουρκίας - Κύπρου που διοργάνωσε η Κινηματογραφική Λέσχη Λευκωσίας, η Σεμά Πούράζ σκηνοθέτιδα της ταινίας "Γιέλιε", η Μελικιά Ντεμιράγ πρωταγωνίστρια της ταινίας το κοπάδι" κι ο μουσικοσυνθέτης Σανάρ Γιουρταπάν ήρθαν στη Κύπρο.

Η χούντα της Τουρκίας χρησιμοποίησε αυτό το γεγονός για να κτυπήσει τους αριστερούς αυτούς ανθρώπους που με αυτή του τη πράξη πήγαν ενάντια στο σωβινισμό. Τους ζήτησε μαζί κι άλλους, να γυρίσουν στη Τουρκία γιατί αλλοιωμένα θα τους αφαιρούσε τη τούρκικη ιθαγένεια. Όπως είναι γνωστό οι Τούρκοι καλλιτέχνες αρνήθηκαν να γυρίσουν στη Τουρκία αφού κάτι τέτοιο θα σήμαινε σίγουρη σύλληψη τους για τις αριστερές τους ιδέες και τη πάλη τους για μια καλύτερη κοινωνία.

Η ΣΕΜΑ ΠΟΥΡΑΖ

Είταν πραγματικά μεγάλη μας χαρά γιατί αυτή η συνάντηση φιλίας μας έδινε την ευκαιρία να δούμε ταινίες και απο τη Τουρκία. Ταινίες που τις βρίσκουμε πραγματικά αξιόλογες, με μια σωστή προσέγγιση οσον αφορά τα κοινωνικά προβλήματα και δοσμένες με ένα τρόπο που να είναι προσιτές στο πολύ κόσμο. Ακόμη μεγαλύτερη όμως ήταν η χαρά μας γιατί με τη συνάντηση αυτή είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε απο κοντά τη Σεμά Πούράζ. Πέρα απο τα όσα μας έλεγε με τη ταινία της η Σεμά είχα να μας πεί ενα σωρό άλλα πράγματα για τα γενικά κοινωνικά προβλήματα αλλά ειδικότερα για τα προβλήματα μας σαν γυναίκες.

Η Σεμά είναι κόρη Τούρκων με ταναστών στο Δυτικό Βερολίνο. Εκεί μεγάλωσε και εκεί ζει το περισσότερο καιρό. Όπως μας ειπε η ίδια όμως το θέλει πολύ να ζήσει στη Τουρκία. Τώρα με τη χούντα στην εξουσία αυτό φαίνεται να είναι εντελώς αδύνατο.

Μεγαλώνοντας μέσα σε μια ξένη παροικία της Γερμανίας η Σεμά ένωσε απο πολύ νωρίς τις αντιθέσεις αυτού του κόσμου. Οι ίδιες αυτές συνθήκες την έκανα να καταλάβει ευκολότερα τα διαφορα κοινωνικά προβλήματα που

υπάρχουν και την ανάγκη για ριζικές αλλαγές της κοινωνίας.

Γι αυτό η Σεμά είναι δραστήρια μέσα στον αριστερό χώρο. Πέρα όμως απο τα γενικά κοινωνικά προβλήματα συνειδητοποίησε και τα ειδικά προβλήματα που έχουμε σαν γυναίκες και τη διπλή μας καταπίεση σε αυτή τη κοινωνία. Έτσι ασχολήθηκε και ασχολείται με το γυναικείο ζήτημα όχι μόνο μέσα απο τις ταινίες της αλλά και μέσα απο γυναικείες ομάδες.

Εδώ είναι καλό να αναφέρουμε πως εκτός απο τη "Γιέλιε" έχει γυρίσει κι άλλες 3 μικρότερες ταινίες. Η μια είναι για μια πραγματική απεργία που έγινε στη Γερμανία απο ντόπιους και ξένους εργάτες. Η δεύτερη είναι ενα ντοκυμανταίρ για τη ζωή ενός 8χρονο παιδιού απο τη Τουρκία, στο Βερολίνο και η τρίτη είναι μια ιστορία για παιδιά που γράφτηκε απο ενα Πέρση επαναστάτη που δολοφονήθηκε την εποχή του Σάχη.

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑ

Η Σεμά έχει εμπειρίες κι απο τους δυο αυτούς χώρους που παρολες τις ποσοστικές διαφορές που μπορεί να έχουν δεν παύουν απο το να είναι ταξινές κοινωνίες εκμετάλευσης και καταπίεσης που για μας τις γυναίκες είναι πολύ πιο έντονη.

Μας μίλησε για τις γυναίκες στη Τουρκία οπου η πατριαρχία είναι ακόμη στις "δόξες" της και οπου η γυναίκα ειδικά στα χωριά είναι στη κυριολεξία σιλάβα.

Και επίσης πως ενώ μερικές γυναίκες στις πόλεις έχουν καταφέρει να ανεβούν σε ψηλές θέσεις αυτό δεν έχει καμιά ουσιαστική αλλαγή στη ζωή των υπόλοιπων γυναικών.

Αλλά και στη Γερμανία που είναι μια κοινωνία πιο προχωρημένη σε διαφορους τομείς, οι γυναίκες εξακολουθούν να έχουν ε

να σωρό προβλήματα και δυσκολίες. Ιδιαίτερα οι ξένες εργάτριες και οι κόρες τους έχουν να αντιμετωπίσουν πιο δύσκολες καταστάσεις γιατί βρίσκονται αναμεσα σε δυο διαφορετικές νοοτροπίες.

Η Σεμά μας μίλησε για τις εκατοντάδες νέες που το σιάζουν απο το σπίτι τους λόγω των οικονομικών πιέσεων. Πολλές φορές είναι αναγκασμένες να γυρίσουν πίσω με τη συνοδεία της αστυνομίας γιατί είναι ανήλικες.

Μας είπε επίσης και για ενα μεγάλο αριθμό νεαρών κορίτσιών που τα προσωπικά αδιέξοδα που τους δημιουργεί η κοινωνία τις σπρώχνει στην αυτοκτονία.

Μας είπε για τις νεαρές Τουρκάλες που μεγαλώνουν στη Γερμανία και που όμως τελικά θα πουληθούν απο την οικογένεια τους σε άντρες απο τη Τουρκία.

ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Απο οτι μας είπε η Σεμά το γυναικείο κίνημα στη Γερμανία παρουσιάζεται σήμερα αρκετά δυνατό με διάφορες ομάδες κι οργανώσεις. Και μέσα στη Τούρκικη παροικία της Γερμανίας υπάρχουν τέτοιου είδους ομάδες.

Ανάμεσα στα βασικά πράγματα για τα οποία παλεύου σήμερα οι γυναίκες στη Γερμανία είναι η εφαρμογή της ισομισθίας και η πάλη ενάντια στη βία. Αυτά φυσικά μαζί με ολα τα άλλα ζητήματα που απασχολού σήμερα το γυναικείο κίνημα.

Αυτά κι αλλα κουβεντιάσαμε με τη Σεμά που όμως είναι δύσκολο να τα εκφράσουμε ολα στο χαρτί. Το μονο που μπορούμε να πούμε είναι πως η Σεμά είναι απο τους ανθρώπους που θα θέλαμε να ξαναδούμε ή καλύτερα απο τους ανθρώπους που θα θέλαμε να είχαμε κοντά μας, μαζί μας.

ΤΑΙΝΙΕΣ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΡΕΣΑΝ

ΓΚΕΛΚΕ

Η "Γκέλκε" είναι η διπλωματική δουλειά της Σεμά Πούράζ μαζί με τον Έλληνα συμφοιτητή της Σοφοκλή Αδαμίδη στην Ακαδημία Τηλεορασης και Κινηματογράφου του Βερολίνου. Απο ότι φαίνεται όμως η ταινία ανικαθρεφτίζει πιο πολύ εμπειρίες της Σεμά παρά του Αδαμίδη.

Το θέμα της ταινίας βγαίνει από τη ζωή των ξενων μεταναστών στη Δυτική Γερμανία. Πιο ειδικά η ταινία ρίχνει βάρος πάνω στα προβλήματα των παιδιών των μεταναστών και συγκεκριμένα των κοριτσιών.

-Η μάνα, ο πατέρας που ήρθαν στη Γερμανία για να βρουν δουλειά. Κουβαλούν μαζί τους όλες τις αντιλήψεις και προκαταλήψεις που έχουν μάθει στη χώρα τους. Ειδικά όσον αφορά τη νοοτροπία για το ποιά πρέπει να είναι η θέση της γυναίκας στη κοινωνία.

-Γι αυτό και οι κόρες θαρρούν από πολύ νωρίς σε σύγκρουση με όλες τις απαγορεύσεις που επιβάλλει αυτή η νοοτροπία.

-Η σύγκρουση θα εκφραστεί πρωταρχικά ανάμεσα στους γονιούς, πιο πολύ το πατέρα, και τη Γκέλκε, τη μεγάλη κόρη.

-Βλέποντας η Γκέλκε πως ούτε για το τι θα σπουδάσει δεν την αφήνουν να αποφασίσει μόνη της θα παρατήρει ένα πρωίνο το σπίτι της για να ζήσει αλλού.

Αυτή είναι σε πολύ αδρές γραμμές η ιστορία της Γκέλκε. Μέσα από τη μικρή της ιστορία όμως δίνονται με ένα πολύ θετικό τρόπο προβλήματα του γυναικείου ζητήματος όπως ο ρόλος της οικογένειας, οι σχέσεις των ανθρώπων, η σεξουαλική καταπίεση. Και μαζί με τα προβλήματα δίνονται κάποιες προοπτικές επιλυσης ορισμένων απ' αυτών.

ΤΟ ΑΛΑΤΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

Το Σίλβερ Σίτυ είναι μια μικρή πόλη του Νέου Μεξικού στη δυτική περιοχή των ΗΠΑ. Άλλοτε ανήκε στο Μεξικό όμως το 1848 οι αμερικάνοι αγόρασαν αυτή τη περιοχή. Οι μεξικάνοι που ζούσαν σε αυτή τη περιοχή πήραν την αμερικανική υπηκοότητα όμως δεν είχαν τα ίδια δικαιώματα που είχαν οι "γνησιοί" αμερικάνοι και γίνονταν συχνά διακρίσεις σε βάρος τους.

Οι μεξικάνοι έκαναν τις πιο σκληρές δουλειές και ζούσαν σε χαλασμένα και ανθυγιεινά σπίτια. Στο Σίλβερ Σίτυ ολοι σχεδόν οι άντρες δουλεύουν στο ορυχείο που είναι έξω από τη πόλη. Κάθε μέρα σχεδόν γίνονταν ατυχήματα. Πολλές φορές οι εργάτες πλήρωναν με τη ζωή τους την αδιαφορία των διευθυντών που το μόνο που τους ενοιαζε ήταν να βγάλουν τη δουλειά με όσο δυνατό λιγότερο κόστος. Αλλά αυτό δεν θα το αντέξουν για πολύ οι εργάτες. Θέλουν καλύτερες και ασφαλέστερες συνθήκες δουλειάς.

Υπάρχει το συνδικάτο, όπου εκεί μαζεύονται οι άντρες και τα λένε. Μιλούν για την ανισότητα των ινδιανων και των αμερικανών στη πόλη, τις διακρίσεις και την ανασφάλεια.

Κάποτε (το 1950) αποφασίζουν να κατεβούν σε απεργία διεκδικώντας την ασφάλεια τους στη δουλειά.

Η ζωή όμως είναι και για τις γυναίκες των μεξικάνων εξίσου δύσκολη. Όλη τη μέρα τη περνούν στα σπίτια τους που δεν έχουν υδραυλικές εγκαταστάσεις και για να πλύνουν, να μαγειρέψουν να κάνουν τις δουλειές του σπιτιού πρέπει να κουβαλούν νερό από έξω και να κόβουν συνέχεια ξύλα για να το ζεστάνουν. Η ζωή του είναι αναγκαστικά μονότονη χωρίς κανένα άλλο ενδιαφέρον εκτός από το σπίτι τους και τη οικογένεια τους.

Όμως ποιός άλλος βλέπει αυτές τις δυσκολίες εκτός από τις ίδιες τις γυναίκες που τις ζουν καθημερινά;

Ειδικά για την Εσπεράντζα που είναι έγκυος και έχει να φροντίσει και για το Ραμόν το αντρα της και τα δυο παιδιά της οι δυσκολίες και η κούραση είναι πιο μεγάλες. Πόσο νερό να κουβαλήσει και πόσα ξύλα να κόψει;

- "Οι αμερικάνικες οικογένειες έχουν τρεχούμενο νερό κρύο και ζεστό. Αυτό θάπρεπε να απαιτήσει μια φορά και για μας το συνδικάτο σας."

και ο Ραμόν θα της απαντήσει.

- "Δεν μπορούμε να καταγινομάστε με τέτοια μικροπράγματα."

Ομως ουτε οι γυναίκες δεν θα αντέξουν για πολύ τούτη τη διακρίση που γινόταν σε βάρος τους. Ήθελαν κι αυτές νάχουν τρεχούμενο νερό, κρύο και ζεστό.

Έπρεπε να το πούν στο συνδικάτο. Παρά τις άγριες ματιές των συζύγων τους και παρά την δειλία τους να μιλήσουν σε μια αίθουσα γεμάτη άντρες λένε τις προτάσεις τους για το πρόβλημα τους.

Η απεργία που ξεκίνησε έχει κιόλας τα προβλήματα της. Έρχεται ο νόμος να απαγορεύει στους εργάτες να στέκονται στη σειρά και να κάνουν πικετοφορία έξω από το ορυχείο. Αυτή η απεργία όμως πρέπει να κρατηθεί. Ο νόμος μιλά μόνο για τους εργάτες και ετσι οι γυναίκες προτείνουν πως μπορούν να σταθούν αυτές στο πικετ. Δύσκολα το δέχονται οι άντρες. Δύσκολα γιατί θεωρούν ότι αυτό "δεν είναι γυναικεία δουλειά" ή ότι θα "ρεζιλευτούν που τους προσπατεύουν οι γυναίκες τους".

Τελικά μπαίνουν οι γυναίκες στη σειρά περιφρούρησης της απεργίας. Μαζεύονται παρά πολλές γυναίκες όχι μόνο από το Σίλβερ Σίτυ αλλά και από γειτονικά μέρη. Η συμπάρασταη είναι μεγάλη. Στέκονται εκεί συνέχεια. Ο ενθουσιασμός και το πείσμα τους είναι απερίγραπτα.

Στο σπίτι μένουν τώρα οι άντρες. Κουβαλούν αυτοί το νερό. Πλένουν, απλώνουν τα ρούχα, έχουν την ευθύνη των παιδιών. Τώρα καταλαβαίνουν πόσο δίκιο είχαν οι γυναίκες.

Εδώ πάνω στο πικετ και τη διαφύλαξη της απεργίας αρχίζουν να αλλάζουν πράγματα. Οι γυναίκες είναι δειλές και αδύναμες;

Έτσι νόμιζαν αυτές, οι άντρες τους, τα αφεντικά και η αστυνομία. Κι όμως αντιμετωπίζουν διακρίσεις, φυλακή, οπλισμένους αστυνομικούς χωρίς να λυγίσουν.

- Οι άντρες στο συνδικάτο και στις συγκεντρώσεις, στις σοβαρές δουλειές.

- Οι γυναίκες στο σπίτι τους, ικανές μόνο για το πλύσιμο και τα παιδιά.

Και όμως οργανώνονται, πάνε σε συγκεντρώσεις και οργανώνουν το πικετ.

"Μπορείς να πάς στο άλλο δωμάτιο, γιατί θα έλθουν τα κορίτσια να συζητήσουμε για τα πικετ", λέει η Εσπεράντζα στο Ραμόν και του Ραμόν του κακοφαίνεται επειδή προηγούμενα μόνο αυτός μπορούσε να κάνει κάτι τέτοιο.

Η απεργία κερδίζεται στο τέλος μαζί και με το αίτημα για

τις υδραυλικές εγκαταστάσεις στα σπίτια τους.

- Αλλά το πιο σπουδαίο που κερδίζετε είναι το προχώρημα των γυναικών και των αντρών του Σίλβερ Σίτυ. Στο πως βλέπουν ο ένας τον άλλο αλλά και τους ίδιους τους εαυτούς τους.

- Θα μπορούσε να γίνει αυτό αν δεν υπήρχε η απεργία;

Σίγουρα πολύ πιο δύσκολα και πιο αργά.

- Θα μπορούσε να κερδιθεί αυτή η απεργία αν οι σχέσεις ανάμεσα στους άντρες και στις γυναίκες έμεναν οι ίδιες;

Όχι, αυτή η απεργία τουλάχιστον δεν θα μπορούσε να κερδιθεί.

Για τις γυναίκες της εργατικής τάξης είτε εργάζονται οι ίδιες είτε οι άντρες τους κι οι πατεράδες τους, η ταξική πάλη και η πάλη τους για την απελευθέρωση τους σαν γυναίκες μπλέκονται συνήθως και προχωράνε μαζί.

Μαζί με τους άντρες θα προχωρήσουν οι γυναίκες του Σίλβερ Σίτυ στη νίκη. Αλλά για να γίνει αυτό άντρες και γυναίκες θα βρεθούν όχι βέβαια εχθροί, αλλά αντίπαλοι.

Την απελευθέρωση τους και τα δικαιώματα τους δεν θα τα διεκδικήσουν μόνο από τα αφεντικά αλλά ακόμα και από τους πιο μαχητικούς συνδικαλιστές. Άλλο αν το τελικό αποτέλεσμα είναι καλό και για τις γυναίκες και για τους άντρες.

Αυτό φαίνεται πολύ καθαρά στο "αλάτι της γής" και είναι το πιο χρήσιμο σημείο αυτού του έργου.

NORMA ΡΑΙΗ

Η Νόρμα Ραίη είναι στά τριάντα της και έχει κιόλας δυό παιδιά όχι πάνω από 4-5 χρονών. Έχει μάθει νά υποφέρει και οι σχέσεις της με τούς άντρες δέν ήταν, ούτε και είναι τόσο ροδίνες. Τό μικρότερο της παιδι εί ναιεξάγαμο. Της τό "φύτεψε" κάποιος, όπως λέει και η ίδια όταν χάρισε τόν πρώτο της άντρα. Τά έχει με κάποιον που είναι παντρεμένος και που νομίζει ό τι, φτάνει που τήν κάνει και "σελειώνει", για νάναι αυτή ευχαριστημένη μαζί του. Τόν αφήνει γιατί σιγουρα δέν τήν ευχαριστεί τούτο και μόνο. Πληρώνει όμως για αυτο, γιατί με τό νά φυγει πρώτη αυτή, θίγεται ο αντρικός εγωισμός του φίλου της.

Στήν συντηριτική πολη που ζει κάπου στις νότιες πολιτίες της Αμερικής, όλοι σχεδον δουλεύουν στο υφαντουργελο του δουλευει αυτή, και οι γονεις της.

Η οικοειά εκεί, είναι δύσκολη γιατί συνεχεια έχουν την επιτηρηση επιστατών που χρονομετρούν και τήν επίδοση τους στη παραγωγή. Έχει μεγάλη φασαρία που κάνει τούς εργάτες του υφαντουργελου, νά κουφαίνονται. Κάτι τέτοιο έπαθε και η μάνα της.

Οι εργάτες όμως εκεί δέν έχουν και μεγάλη εκλογή για νά δουλεψουν κάπου αλλού, γιατί δέν υπαρχει και τίποτε αλλο στήν πόλη.

Οι διευθυντές του υφαντουργείου τήν κάνουν επιστάτρια. Είναι τώρα υποχρεωμενη νά κάνει και αυτή, στους άλλους εργάτες, ότι έκαναν οι άλλοι επιστατες σ' αυτή. Γρήγορα όμως καταλαβαίνει ότι αυτή η θέση δέν της ταιριάζει. Θέλει νάναι ενωμένη με τούς άλλους εργάτες συναδέλφους της.

Στήν πόλη φτάνει ο εκπρόσωπος

της Ένωσης Συντεχνιών Υφαντουργίας από τήν Ν. Υόρκη για νά οργανώσει τούς εργάτες του υφαντουργελου σε σωματειο.

Χρειάζεται όμως και αυτός τήν βοήθεια τών ίδιων τών εργατών και τήν συμμετοχή τους στήν συνδικαλιστική δουλειά, για τήν διοργάνωση συγκεντρώσεων, για τό τύπωμα φυλλαδίων και σε ότι άλλο θά βοηθούσε για τό σκοπό της οργάνωσης τους.

Με τήν Νόρμα Ραίη γνωρίζονται και κουβεντιάζουν πολύ για τήν ζωή στήν πόλη όπου τίποτε δέν υπαρχει εκτός από τή δουλειά στο υφαντουργείο, τις μπουραβιές τις αθλητικές συναντήσεις και τήν οικοειά.

Μαζί με τήν Νόρμα αρχίζουν νά κάνουν δουλειά πολύ σ'ληρή, ειδικά για τή Νόρμα που δέν ξέρει κιόλας ποσο δύσκολο είναι νά κάνει και πύς συναδέλφους της νά ρθούν μαζί της.

Θά διοργανώσει σπιτί της συγκεντρώσεις παρά τή θέληση του άντρα της. Θά ξενοχτήγει για νά βγάλει κάποιο φυλλάδιο, και όταν κουρασμένη πιά θά κοιμηθει στο σπιτί του συνδικαλιστή (που είναι συγχρόνως και τά γραφεία του σωματείου στήν πολη) οι γραφειοκράτες που θά έρθουν από τά κεντρικά γραφεία της Ν. Υόρκης για επίθεωση θά της κάνουν και παρατήρηση κιόλας αποπάνω γιατί κοιμόταν εκεί και θά τήν κατηγορήσουν για "ανήθικη".

Θά τσακωθεί με τόν πατέρα της πόλης όταν θά τού ζητήσει τόν χώρο της εκκλησίας για συγκεντρωση του σωματείου και εκείνος θά της πει ότι η εκκλησία είναι ο οίκος του θεού.

Θά δει τούς μαυρους συναδέλφους της στο εργοστάσιο νά ξελοκοπούνται από τούς ρατσιστές εργάτες του εργοστασιου, γιατί θέλησαν νά γραφτούν στο σωματειο.

Θά απολυθει απο τό εργοστάσιο για την συνδικαλιστική της δράση. Θά φυλακιστεί γιατί "επέμενε" νά σηκωθεί στον πάγκο του εργοστασιου και νά υψώσει ένα πα νά με τή λέξη "σωματειο" κάνοντας δλους νά σβήσουν τις μηχανές τους. και θά ταπεινωθει επειοή "μπήκε στήν φυλακή".

Θάγει ένα σωρό προβλήματα με τόν άνδρα της γιατί θά ναι συνέχεια με "κάποιον άλλο", τον συνδικαλιστή, και γιατί θά παραμελήσει τό σπιτί και τήν οικογένεια της.

Όμως η Νόρμα Ραίη δέν θά λυγίσει.

Και, τό σπουδαιότερο, δέν θά μετανοιώσει για όλα αυτά.

Η δουλειά που έκανε με τόν συνδικαλιστή και μόνη της, για νά στηθει τό σωματειο, άλλαξε αυτήν και τήν ζωή της, από δώ και πέρα. Τώρα πιά έμαθε και είδε πολλά.

Τόν συντηριτισμό και τήν υποκρισία της εκκλησίας.

Τό ρατσισμό και τις διακρίσεις που γίνονταν σε βάρος τών μαύρων συναδέλφων της.

Έμαθε πως οι εργοδότες νοιάζονται μόνο για την γρήγορη παραγωγή, φτηνά κιόλας και ότι συμφέρει σ' αυτούς νά είναι διασπασμένοι οι εργάτες μέσα στο εργοστάσιο.

Έμαθε ότι τούς συναδέλφους της τούς κερδίζει σιγά-σιγά και όχι με φωνες και θυμούς.

Έμαθε πδση δύναμη μπορεί νά έχει αυτή, μαζί με τούς άλλους εργάτες του εργοστασιου ώστε νά κάνουν τελικά τήν συντηρία τους, με τήν σωστή καθοδήγηση του συνδικαλιστή του αγωνιστή και αυτοίς μαζί τους.

Έμαθε πολλά. Είναι σίγουρη τώρα πιά, ότι ο αγώνας της δέν σταματά εδώ.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Η ΜΙΚΡΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΚΑΙ

Στο βιβλίο της αυτό η Άλις Σβάρτσερ αναλύει μια σειρά συγκλονιστικές μαρτυρίες γυναικών που μιλούν για τον εαυτό τους και τη σεξουαλικότητα τους, ξεσκεπάζοντας το μύθο της γυναικείας ψυχρότητας και δείχνοντας ότι μόνο με τη συνειδητοποίηση της γυναικείας τους ταυτότητας οι γυναίκες μπορούν πραγματικά να απελευθερωθούν.

Η σεξουαλικότητα γράφει η Σβάρτσερ, είναι ο άξονας του γυναικείου ζητήματος, καθρέφτης και όργανο παράλληλα της καταπίεσης των γυναικών σε όλους τους τομείς της ζωής. Σ' αυτή θεμελιώνεται η υποταγή, τό αίσθημα ενοχής και η προσήλωση των γυναικών στους άντρες, εμποδίζοντας τις έτσι να αντιληφθούν πόσο ίδια είναι η μοίρα τους.

Γυναίκες διαφορετικές μεταξύ τους, νοικοκυρές, εργαζόμενες, μορφωμένες και αμόρφωτες, πόρνες, ετεροφυλόφιλες και ομοφυλόφιλες, γυναίκες απ' όλες τις τάξεις αποκαλύπτουν μέσα από τα ίδια τους τα λόγια την τρομοκρατία του κοινού ψεύδους περί "ολοκληρωμένης θηλυκότητας".

Μέσα από τις ιστορίες τους, τόσο κοινές, τόσο γνωστές σε όλες τις γυναίκες, τοποθετούν τη σεξουαλικότητα τους στις πραγματικές της διαστάσεις και αποκαλύπτουν πόσο αυτή υπήρξε ως τώρα η έκφραση κάποιων αντρικών προτύπων μόνο. Οι γυναίκες μπορούν πια να αναγνωρίσουν ένα μέρος της δικής τους σεξουαλικότητας και να αντιληφθούν το μέγεθος της βίας που έχουν υποστεί.

Η λειτουργία της σεξουαλικότητας στην καταπίεση των γυναικών

Η ανατομική διαφορά που υπάρχει στά δύο φύλα, η "μικρή διαφορά" έχει οδηγήσει στη διαμόρφωση δύο ανθρωπίνων τύπων με αυστηρά καθορισμένα χαρακτηριστικά και "αρετές" και εξαιρετικά περιορισμένη δυνατότητα παραλλαγής. Η ιδεολογία της διαφοράς, έχει δημιουργήσει ανάμεσα μας ένα χάσμα αζεπέραστο, οι γυναίκες και οι άντρες αισθάνονται

διαφορετικά, σκέπτονται διαφορετικά, κινούνται, εργάζονται και δρουν διαφορετικά. Όλοι μας ξέρουμε το πώς μας καθορίζει και μας περιορίζει το στίγμα της "θηλυκότητας" και του "ανδρισμού" που φέρουμε.

Ο μύθος της σεξουαλικής απελευθέρωσης

Έχει διαπιστωθεί ότι όλες σχεδόν οι γυναίκες έχουν τεράστιες δυσκολίες στις σεξουαλικές σχέσεις γι' αυτό λοιπόν οι γυναίκες δεν ωφελήθησαν καθόλου απ' το κύμα της σεξουαλικής απελευθέρωσης. Θά πρέπει να υποκρίνονται στην ανύπαρκτη ηδονή και να βρίσκονται σε διαθεσιμότητα χάρη στη σεξουαλική πληροφόρηση και στο χάπι. Κανείς δεν ρωτάει για τις επιθυμίες και τις ανάγκες τους ούτε οι ίδιες τον εαυτό τους. Τό νέο πρότυπο σεξουαλικότητας δεν είναι δικό μας αλλά των ανδρών. Συνέπεια αυτού πέφτουμε συνέχεια στην εξάρτηση των αντρών. Οι σχέσεις ανάμεσα στον άντρα και τη γυναίκα είναι σήμερα ξεκάθαρα σχέσεις εξουσίας έτσι ώστε η γυναικεία σεξουαλικότητα να μην είναι πλέον παρά η έκφραση της γυναικείας αδυναμίας.

Τί κάνει τις γυναίκες ψυχρές

Πρίν απ' όλα τ' άλλα είναι η εξάρτηση απ' τον άντρα που κάνει τις γυναίκες ανίκανες να αισθανθούν σεξουαλική ηδονή. Ένας άλλος βασικός παράγοντας είναι και τα κυρίαρχα σεξουαλικά πρότυπα, που παραβλέπουν εντελώς τις σωματικές επιθυμίες των γυναικών. Μέχρι σήμερα πιστευότο ότι μια γυναίκα είναι "ψυχρή" αν δεν έχει "κολπικο οργασμό". Σήμερα πιστεύεται ότι δεν υπάρχει κολπικός οργασμός αλλά μόνο κλειτοριδικός οργασμός δηλ. ένας οργασμός που προκαλείται σωματικά από την κλειτορίδα. Η κλειτορίδα είναι για τις γυναί-

κες αυτό που είναι τό πέος για τους άντρες. Το πιο ευαίσθητο ερωτικό κέντρο του γυναικείου κορμιού. Οι γυναίκες το αισθάνονται ενστικτωδώς αλλά δεν τολμούν να επιβάλουν τις προσωπικές τους επιθυμίες και να τις αντιτάξουν στα κυρίαρχα πρότυπα και στις απαιτήσεις των αντρών. Η συνέπεια αυτής της στάσης είναι ένα αυξανόμενο αίσθημα ενοχής, ένα αίσθημα φόβου και μνησικακίας που δοκιμάζουν σε κάθε τους σχέση οι γυναίκες.

Οι γυναίκες εργάζονται διπλά από τους άντρες ή χειραφέτηση και επαγγελματική εργασία

Οι γυναίκες σήμερα δεν έχουν μόνο δικαίωμα να εργάζονται αλλά και υποχρέωση, πρὸς όφελος του αφεντικού και του συζύγου. Στο σπίτι εκτελούν το νοικοκυριό τους και συνεχίζουν σιωπηλά το "γυναικείο τους" καθήκον, γιατί τις ωθούν οι τύψεις για την επαγγελματική τους απασχόληση. Στους τόπους εργασίας δέχονται τό ίδιο σιωπηρά τη χαμηλή μισθοδοσία, γιατί τα αντρικά πρότυπα επιβάλλουν εκφοβιστικά στις γυναίκες την κατωτερότητα της εργασίας τους.

Πόσο "ευχαριστημένες" είναι οι νοικοκυρές.

Οι εργαζόμενες νοικοκυρές εργάζονται και στά δύο μέτωπα 80 μέ 100 ώρες την βδομάδα και όσες ασχολούνται αποκλειστικά με το νοικοκυριό 60 μέ 80 ώρες και που για τις ώρες αυτές δεν πληρώνονται. Οι γυναίκες αυτές δεν μοιάζουν να απολαμβάνουν τις υπηρεσίες που προσφέρουν ούτε τις απολαμβάναν ποτέ. Η επιπλέον εκμετάλλευση οξύνει περισσότερο την ένταση. Οι διαταραχές των γυναικών αυξάνουν αισθητά. Τό υψηλό ποσοστό των αυτοκτονιών μεταξύ των νοικοκυρών (στην Αμερική σε πιδό μεγάλο ποσοστό), ό αυξημένος αριθμός ατυχημάτων του νοικοκυριού και τό σύνδρομο της

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

ΤΗΣ ΛΙΣ ΣΒΑΡΤΣΕΡ

νοικοκυράς αποτελούν ανησυχητικά σημάδια μιάς επιδημίας που σιγοβράζει και είναι έτοιμη να ξεσπάσει. Είναι η κυρίαρχη ιδεολογία που τις υποχρεώνει να δουλεύουν στο σπίτι χωρίς πληρωμή. Υποβιβασμός και διπλή απασχόληση είναι το τίμημα που πληρώνει κάθε γυναίκα που θέλει να ασκήσει ένα επάγγελμα. Δεν μπορεί να παραμελήσει το νοικοκυριό και τα παιδιά λόγω του επίκτητου αισθήματος καθήκοντος (αισθάνονται αναντικατάστατες, ο άντρας και τα παιδιά τους τις χρειάζονται και αυτή είναι η υπαρξιακή τους δικαίωση).

Το μητρικό ένστικτο και γιατί το επινόησαν

Η μητρότητα - έτσι όπως την εννοούν σήμερα - είναι ο πιο γερός κόμπος στα δεσμά των γυναικών. Στο όνομα αυτής της αναμφισβήτητα θετικής ικανότητας να γεννάνε παιδιά, οι γυναίκες καταδικάζονται σε όλη τους τη ζωή να μαγειρεύουν για τους άλλους, να καθαρίζουν, να πλένουν και να παρηγορούν. Από την ικανότητα της βιολογικής μητρότητας θέσπισε η κοινωνία μας το καθήκον της κοινωνικής μητρότητας. Τί άλλο όμως θα δικαιολογούσε καλύτερα την ειδική αρμοδιότητα των γυναικών στο νοικοκυριό και την ανατροφή των παιδιών, αν όχι ένα κρυφό μητρικό ένστικτο; Για να πείσουν τις γυναίκες να δουλεύουν δωρεάν είναι δύσκολο να τους εξυμνήσουν την ομορφιά και το μυστικισμό του πλουσίματος πιάτων ή των ρούχων π.χ. έτσι επικαλούνται την ομορφιά την μητρότητας.

Τί μπορούν να κάνουν οι νοικοκυρές; Από τί πρέπει να φυλάγονται οι εργαζόμενες.

Θά πρέπει να επιδιώξουν μια επαγγελματική ειδίκευση χωρίς βέβαια να θεωρούν αυτοδημιό και φυσιολογικό το διπλό ωράριο γι-

ατι μόνο η επαγγελματική δραστηριότητα προσφέρει στη γυναίκα μια σχετική οικονομική ανεξαρτησία από τον άντρα της. Μόνο με την επαγγελματική απασχόληση μπορεί να σπάσει η κοινωνική απομόνωση και να ενισχυθεί το αίσημα της προσωπικής αξίας των γυναικών. Μόνο η επαγγελματική εργασία κλονίζει πραγματικά έστω και εν μέρει τον παραδοσιακό γυναικείο ρόλο.

Οι εργαζόμενες γυναίκες ωστόσο δεν είναι οχές χειραφετημένες. Γιατί τα σημερινά "γυναικεία" επαγγέλματα βάζουν συγχρόνως κάποια όρια στην απελευθέρωση από το γυναικείο ρόλο. Όχι μόνο λόγω της διπλής επιβάρυνσης αλλά και γιατί το είδος και οι όροι εργασίας είναι συνήθως "χαρακτηριστικά γυναικεία". Η γραμματέας εξυπηρετεί όπως και η σύζυγος. Στο εργοστάσιο όπως και στην κουζίνα οι γυναίκες μαθαίνουν να υπομένουν την μονοτονία. Και από τις νοσοκόμες όπως και από την σύζυγο απαιτείται αυτοθυσία. Η εξωτερική εργασία θεωρείται συμπλήρωμα της οικιακής χωρίς αυτή να υπονομεύει ή να αμφισβητεί καν τον ιδιαιτερό ρόλο της γυναίκας και τη λειτουργία της στα πλαίσια της οικογένειας.

Από διάφορες μαρτυρίες γυναικών

Ιλντεγκαρτ Ντ. 35 ετών, νοικοκυρά και φοιτήτρια, με δυο παιδιά, ο σύζυγος κοινωνιολόγος.

Την μέρα που γράφτηκε σ' ένα τμήμα, ο άντρας της παίρνει μια θετική απάντηση... το όνειρο του εκπληρώνεται... Μετακομίζουν και πάλι και χάνει κάθε ελπίδα. Ταυτίζεται όλο και περισσότερο με τον άντρα της, διαβάζει τα δικά του βιβλία, συζητάει μαζί του για τη δουλειά του και σε λίγο πιά ξέρει όλα το ίδιο καλά με αυτόν. Η δική του υπόθεση γίνεται δική της. "Ακριβώς! σκέφτηκα, έτσι είναι, κρεμιέσαι και αγιτώνεσαι από το επάγγελμα του, γιατί εσύ δεν έχεις τίποτα για τον εαυτό σου δεν είσαι τίποτα.

Ιριγκαρντ Σ., 42 ετών παντρεμένη, νοικοκυρά, 4 παιδιά, ο σύζυγος μηχανικός.

...Το φαγητό έπρεπε να ετοιμαστεί, τ'αγόρια μου έπαιζαν ποδόσφαιρο, τα κορίτσια στο δωμάτιο τους έπαιζαν κι αυτά, ο άντρας μου κάπνιζε ήσυχος την πίπα του στην αυλή και εγώ εξερχόμουν. Αρχισα να κλαίω, έλοιπόν αν βρισκόταν κάποιος εκεί μπροστά μου θα γινόταν της κακομοίρας! Φυσικά έπρεπε να συγκρατηθώ, το φαγητό έπρεπε να ετοιμαστεί... Υστερα από λίγο ήρθαν οι κόρες μου να με βοηθήσουν. Τό ήξερα ότι θα με βοηθούσατε, αρκεί να σας το ζητούσα. Αλλά παρατηρήσατε κάτι; Μόνο εμείς είμαστε που δουλεύουμε και τις Κυριακές. Ο μπαμπάς διαβάζει την εφημερίδα του, η πηγαίνει στον κήπο, τ'αγόρια εξαφανίζονται και μεις τί κάνουμε. Δουλεύουμε βέβαια.

Συγκεντρωθήκαμε στο τραπέζι, ο άντρας μου έπινε κοινωνία, τ'αγόρια έτρωγαν σαν γουρουνία και γω έκλεγα συνέχεια. Φτάνει πιά! τους είπα. Τί νομίζετε ότι είμαι δηλ. κι εγώ και και τα κορίτσια; Δεν έχω ούτε ένα Σάββατο ούτε μία Κυριακή για μένα δεν τό βλέπετε;...

Ρενάτε Α. 33 ετών, νοικοκυρά και καθαρίστρια, 5 παιδιά, ο σύζυγος ανειδίκευτος εργάτης.

...Εκείνος μπορεί να βγει το απόγευμα και να πάει να πιεί. Εγώ δεν θα μπορούσα ποτέ, λόγω των παιδιών. Οσο περνάει ο καιρός, αυτό μου φαίνεται ανυπόφορο. Και αν καμιά φορά πηγαίνουμε κάπου και λέω κάτι, τότε με σκουντάει κάτω απ' το τραπέζι με το πόδι του και θέλει να μου απαγορεύσει να μιλήσω. Άλλοτε κρατούσα το στόμα μου κλειστό, σήμερα όμως δεν το κάνω πιά. Νά βγω το βράδυ μόνη μου έξω, ούτε λόγος να γίνεται. Ακόμα και για τις συγκεντρώσεις των γονέων μου κάνει σκηνές. Μαζί μου δεν θέλει να έλθει, γιατί "βαριέται" αλλά και μόνη μου δεν μου επιτρέπει να πάω. Μου επιτρέπει μόνο να μένω διαρκώς στο σπίτι...

ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΤΗ-Σ ΦΑΜΠΡΙΚΑΣ

Τα κορίτσια
με τα παρδαλά φουστάνια
που παίζουν
εφτά η ώρα
στη φάμπρικα με τους γκρίζους τοίχους
φέρνουν μαζί τους
μια χούφτα ελπίδες
και μισό χαμόγελο στα χείλη.

Τα μεσημέρια
μιλάνε και ψευτογελάνε
στη πίσρα
που τη καταπίνουν
με το φωμί που τρώνε.

Τ' απογιόματα
η βουβαμάρα.
Οι κοπέλλες
μπρός στις μηχανές και στις κλωστές
που πλέκουν
σε τρελλό παιχνίδι,
κι οι σιέφεις
πικρές σαν το θάνατο
σπάνε στα δυο
το όνειρο που λιγότεφε.

Πέντε η ώρα.
Τα κορίτσια στη στάση
Μόνο κάτι ρυτίδες που πλήθυναν
λένε για τις μικρές τους ιστορίες
και τη ζωή
που ξεφεύγει
μέρα τη μέρα.

Η κοπέλλα
στη στάση του λεωφορείου
διάβαζε χθές
Ρωμαίο και Ιουλιέττα
σε έκδοση τσέπης.

Στένευαν τα μάτια
κι ανάμεσα τους
το όνειρο που δεν θα το ζήσει ποτές.
Ο δικός της "Ρωμαίος"
μέσα στις μουτζούρες του μηχανουργείου
δεν έχει καιρό
μήτε γι' αγάπη.

Το λεωφορείο του χωριού
που περνά στις πεντέμισση
παίρνει μαζί του
κάτι μισοτελειωμένες κουβέντες
στραπατσarisμένα όνειρα
και το Ρωμαίο
σε έκδοση τσέπης.

Θεο
1973

ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΠΟΥ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΔΥΟ_ΔΥΟ

Δυό-δυό πέρασαν, νάτα δυό κορίτσια
όλο ντρίπονται, τά κορίτσια
τά κορίτσια, δυό-δυό βιαστικά
στρίβουν από τή γωνία για να δούν στο σινεμα

στέκουν πίσω από τό τζάμι και ζητάνε παγωτό
τά κορίτσια πούχουν γίνει δεκατέσσερα χρονιά
----.----.----.

Σέ λευκάματα όμορφα γράφουν τά κορίτσια
πρίν πλαγιάσουνε κλείνουν, κλειδώνουν τά κορίτσια
Στόν καθρέφτη κάθε βράδυ στά κρυφά
βλέπουνε νά μεγαλώνουν μέ ένα φόβο στη καρδιά
Τήν μαμά τούς τήν ρωτάνε κάθε τόσο μιά φορά
τά κορίτσια πού περνάνε δυό-δυό βιαστικά.

---- -- -- -- -- -- -- -- --
Περιμένουνε στη στάση
σάν σχολάνε απ'τά αγγλικά
ό συμμαθητής τούς μοιάζει
κάποιο γόη τού σινεμά

---- -- -- -- -- -- -- -- --
Πόσο όμορφα βλέπεις τά κορίτσια
Πόσο άτυχα βλέπεις τά κορίτσια
Τήν ασχήμια τών γονιών τους
θά πληρώσουνε σκληρά
Κάποια μέρα,σάν χαμένα
θά σταθούν στην εκκλησιά

---- -- -- -- -- -- -- -- --
Η μαμά τούς θά διακρύζει
συγγενείς πεθερικά
Τά κορίτσια τά καυμένα
κι'ούτε λέξη πιά γι'αυτά.

ΔΙΟΝΥΣΗ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ

ΞΕΛΑΘΩΣΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

...Η κομμούνια
δεν είναι μια βασιλοπούλα του παραμυθιού που λές,
για να την ονειρεύεσαι
τις νυχτιές.

Μέτρησε,
καλοσκέφου,
σημάδεψε -
και τράβα, βήματα τ'ά βήματα,
εστω και πάνω σε μικροζητήματα.

Δεν είναι μόνον
ο κομμουνισμός
στη γή,
στά καθίδρα εργοστάσια εκείνα
είναι και μες στο σπίτι,
στο τραπεζάκι μπρος,
στις σχέσεις,
στη φαμίλια,
στην καθημερινή ρουτίνα.

Πόλεμος
δεν είναι μόνο, όπως θαρρείς εσυ,
να λές ναι, ναι,
στά μέτωπα
με βολές πολυβόλου.

Της φαμίλιας,
του σπιτικού,
η επίθεση
για μας μικρότερη απειλή
δεν είναι διόλου.

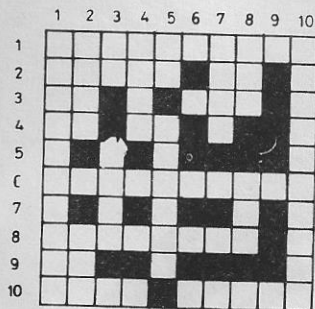
Εκείνος που υποτάχτηκε
στην πίεση της φαμίλιας
κοιμάται
μες στη μακαριότητα
ρόδων φτιαγμένων με χαρτί, -
αυτος δεν έφτασε το μπόι
της προσηλιας,

της δυνατης ζωής εκείνος
που θαρτει
Σαν τη φλοκάτα
και το χρόνο ελιάς,
ο σκορος της καθημερινότητας
τον κατατρώει στι γμή-στι γμή

ΜΕΡΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ ΑΠ' ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ ΒΛ. ΜΑΓΙΑΚΟΒΕΚΙ

ΞΕΛΑΘΩΣΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ - (1925)

ΜΗΝ ΑΝΗΛΩΧΕΙΤΕ Η ΛΥΣΗ ΥΠΟΧΕΙ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

1. Τά ευκόλως εννοούμενα παραλείπονται (νεκρά γράμματα ι, και ο).
 2α. Οι ηθικές... για μάς τις γυναίκες είναι ανιστηρές.
 2β. Μας λένε νά κάτσουμε στά...
 ... μας αλλά δέν θά τούς περάσει.
 (α. Φαρεβουσα).
 3α. Ετσι λένε στά μικρά παιδια τό μωρό. (χωρίς συμφωνα).
 3β. Κατηγορούν συνήθως τις γυναίκες οτι τό καννε ή τό αφήνουν...
 ...
 4α. Σύμφωνα τής λέξης ΝΕΟΣ.
 4β. ... Αρτ, ήταν κάποτε και αυτό τής μόδας.
 6. Ετσι θέλουν τήν γυναίκα, σήκω-σήκω, κάτσε-κάτσε.
 8. Γυναικειό επάγγελμα συνήθως κα κοπληρωμένο, οσο και σκληρό.
 9. Παιδικό παραμύθι, "ο μάγος τού ... (χωρίς τό τελευταίο συμφωνο).
 10α. Εκεί είναι που μας λένε και επισημα ότι πρέπει νά είμαστε δούλες τού αντρών. (ονομαστική).
 10β. Η γυναίκα στό υπίτι.

ΚΑΘΕΤΩΣ

1. Ο άντρας που φροντίζει τά βρέφη.
 2α. Για τήν ομορφιά δυστυχώς δημιουργείται τετοια ανάμεσα στις γυναίκες.
 2β. Είναι και αυτό "καλλοπιστικό" που χρησιμοποιούν οι γυναίκες κοντά στά άλλα όλα παρασκευασματα.
 3. Για τήν γυναίκα αμάρτημα, για τόν άντρα καμάρι. (σύμφωνα μόνο).
 3β. Ως και αυτός γίνεται τυρρανία από τήν κοινωνία. (καθαρεύουσα, ονομαστική).
 4. Σε αυτό απαγορευεται η είσοδος στις γυναίκες.
 5α. Τό ίδιο μέ τό 4α οριζοντίως.
 5β. Η πληρωμή της γυναίκας για ένα γάμο.
 7. Είναι δικό σου γυναίκα, αλλά δέν μπορείς νά τό κάνεις ότι θέλεις.
 8α. Δέν έχει σχέση μέ τόν φεμινισμό, πάντως ηταν κινέζος.
 8β. Τό συνηθίζουν οι μεγάλες κυρίες στά μεγάλα σαλόνια. (στά αγλικά).
 10. Πάλεψαν πρώτες για γυναικειό φήφο.

